

60.010/4

MTI

Szerkeszti a Külpolitikai Szerkesztőség
Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

Külföldi hírek

---

budapest, 1981. szeptember 30.   kül.   s z e r d a

---

sk0001 4 230 mtik1002

várható

1981. szeptember 30./mti/

- Lázár György koppenhágában
-
- folytatódik az ENSZ-közgyűlés ülészsaka
- a brit nemzetközösség állam- és kormányfőinek értekezlete ausztráliában
- folytatódik a szolidaritás gdanski kongresszusa
- carstens NSZK-elnök spanyolországi megbeszélései
- Trudeau kanadai miniszterelnök tárgyalásai szöulban

kr kt

07.15   300981 0428

ll

--

sk0002 4 230 mtik1003

indiai repülőgép ügy - vége

Lahore, 1981. szeptember 30. /ap/afp/ - szerdán reggel a lahorei repülőtéren a pakisztáni biztonsági erők kommandója kiszabadította az indiai légitársaság eltérített gépén tuszként fogva tartott utasokat, valamint a gép személyzetét. a géprablókat, egy indiai szikh szeparatista csoport öt tagját, letartóztatták. az akció során senki nem sérült meg - jelentették hivatalos pakisztáni forrásokból.

az indiai légitársaság boeing-737-es repülőgépét kedden kerítették hatalmukba a géprablók. azt követelték, hogy engedjék szabadon a szeparatista csoport indiában letartóztatott egyik vezetőjét, a mozgalom börtönben lévő tagjait, és fizessenek ötszáz ezer dollárt a tuszokért. a pakisztáni biztonsági erők a géprablók által szabott határidő lejárta előtt szabadították ki a gép utasait.

az öt géprabló további sorsáról egyelőre nem érkeztek jelentések.

gó lb

07.17 300981 0913

--

sk0003 4 230 mtik1004

japán - weinberger

flesch istván, az mti tudósítója jelenti:

tokió, 1981. szeptember 31. /mti/ - a japán főváros hivatalos köreiben hűvös tartózkodással fogadták a caspar weinberger amerikai hadügyminiszter által közzétett propagandakönyvet, amely az állítólagos szovjet katonai fenyegetésről hivatott meggyőzni az egyesült államok szövetségeseit.

a mainiacsi simbun már hetekkel ezelőtt kiszivárogtatta, hogy a pentagon „legfrissebb adatok”, nyilvánosságra hozatalával igyekszik majd rábírní japánt az egyesült államokkal való szorosabb katonai együttműködésre. frank carlucci amerikai hadügyminiszter-helyettes thaiföldi, fülöp-szigeti, japáni és dél-koreai tárgyalásai már a távol-keleti védelmi kooperáció elmélyítésének jegyében zajlottak a napokban.

cl

a pentagon küldötte megállapodott tokióban újabb védelmi tanulmányok elkészítésében, de konkrét kérdésekben nem jutottak közös nevezőre. a jomiuri simbun jelentése szerint a japán külügyminisztérium illetékesei kijelentették, hogy a japán kormányt nem befolyásolja a reklámcélokból kiadott és tömegfogyasztásra szánt könyv, amely nem tartalmaz semmi újat. megfigyelők emlékeztetnek azonban, hogy a nemzetvédelmi hivatal idei katonai fehér könyve már nagy mértékben amerikai adatokra támaszkodott, és készségesen kölcsönzött a pentagonnak az ugynevezett szovjet katonai veszély növekedéséről hangoztatott érveiből.

fn/so lb

07.20 300981 1423

-.-

sk0004 4 230 mtik1005

reagan - katonai

bokor pál, az mti tudósítója jelenti:

washington, 1981. szeptember 30. /mti/ - ronald reagan elnök pénteken előre láthatólag bejelenti a republikánus kormányzat néhány fontos katonai vonatkozású döntését - jelezte kedden a fehér ház.

washingtoni sajtóértesülések szerint mindenekelött az mx-rakéták és a b-1 bombázók új stratégiai rendszerének kifejlesztéséről várható bejelentés. döntést várnak - különösen a költségvetés miatt aggóató törvényhozásban - a többi amerikai „csodafegyverről”, köztük az ugynevezett „besurranó”, bombázóról, amelyet a jelenlegi eszközökkel állítólag nem lehet nyomon követni. azt is el kell döntenie reagannak, korszerűsítsék-e ismét az amerikai tengeralattjáró-flottát.

az új fegyverek kifejlesztésének módjáról hónapok óta, némely esetben évek óta folyik a vita az egyesült államokban katonai, műszaki és pénzügyi szakértők bevonásával. ez alatt az idő alatt már milliárdokat költöttek az előkészületekre és prototípusokra. a mostani döntések meghozatalával pedig a reagan-kormányzat további nagy lépéseket tesz a fegyverkezési hajszá felgyorsítása irányában.

a kormány az új stratégiai rendszerek kiépítésének bejelentésével amerikában sem számíthat elismerő fogadtatásra. a the washington post szerint mindenekelött a várható költségek miatt kell bírálatra felkészülnie. „a szavazók és a politikusok ebben az

sd

országban már a lázadás határán vannak a vaj helyett ágyu politikája miatt,, - írja a lap,

a pentagon kedden minden jel szerint kifejezetten a népszerűtlenség ígérkező döntések elé időzítve adott ki egy brosúrát, amely a szovjetunió katonai erejének növekedésével ijesztgeti az amerikai és a nemzetközi közvéleményt. a brosúrára nagy szükség volt nemcsak az amerikai közvélemény, hanem nyugat-európa miatt is, amelynek lakossága egyáltalában nem akarja belátni az erőltetett ütemű amerikai fegyverkezés szükségességét.

br/so lb kt

07.45 300981 1950

-. -

sk0005 4 230 mtik1007

dán - magyar

embargó 11.45-ig

patak károly, az mti kiküldött tudósítója jelenti:

koppenhága, 1981. szeptember 30. /mti/ - a dán-magyar kapcsolatok jók, megoldatlan problémák nem terhelik, s megvan a lehetőség gazdasági együttműködésünk bővítésére, ami egyszersmind az enyhülés ügyét is szolgálja. mind lázár györgy, a minisztertanács elnöke, mind vendéglátója, anker jörgensen dán kormányfő egyetértett ebben a hivatalos koppenhágai tárgyalásokon, amelyek kedden két órán át folytak a christiansborg palotában, a dán miniszterelnökségen.

lázár györgy szerdán a kora esti órákban fejezi be kétnapos hivatalos dániai látogatását, amelyre vezető magyar kormánytisztviselők társaságában előző nap érkezett. ismeretessé vált a politikai tárgyalások után, hogy az érdekeltek további fejlődésre látnak lehetőséget a dán-magyar kereskedelmi forgalom bővítésében. erről úgy vélekedtek, hogy habár a kereskedelem a hetvenes évek óta tetemesen nőtt a két ország között, bőven maradt még feladat az együttműködés új területeinek feltárásában. a lázár györgy kíséretében koppenhágában tartózkodó magyar kormányférfiak szerdán reggel dán partnereikkel már hozzáláttak részletkérdések feltárásához, amit lázár györgy a koppenhágai langelinie pavillonon étteremben, a magyar vendégek tiszteletére adott banketten, a kétdoldalu kapcsolatok további fejlesztését szolgáló, előrevívó párbeszédnek nevezett, s kívánatosnak ítélte.

ll

ismeretessé vált, hogy kedden a politikai tárgyalások folyamán a kormány elnöke újabb magyarországi meghívást tolmácsolt jörgensennek, amit a dán kormányfő el is fogadott. következő látogatása lenne a harmadik alkalom, hogy a szociáldemokrata politikus hazánkban jár: 1974-ben, akkor pártja vezetőjeként, 1978-ban már miniszterelnökként kereste fel jörgensen budapestet, s akkori hasznos tárgyalásaira most is többször, melegen utalt.

koppenhága amalienborg kastélyában lázár györgyöt szerdán délelőtti fogadja ii. margit dán királynő. programja innen a magyar vendéget a főváros közelében működő foss electric elektronikai cég gyárába szólítja, majd helsingörbe, hamlet királyfi kronborg kastélyába utaznak a magyar vendégek, mielőtt gépük felszállna budapest felé.

pk/jp lb kt

07.55 300981 2239

-.-

sk0006 4 230 mtik1008

Lázár györgy dániában

embargó 9.00 óráig

koppenhága, 1981. szeptember 30. /mti/ - a kedden tartott dán-magyar politikai tárgyalások után Lázár György, a kormány elnöke, aki kétnapos hivatalos látogatáson tartózkodik dániában, szerdán az ország építőiparának büszkeségével: a dél-koppenhágai városrészrel ismerkedett. a nemrég még elhanyagolt lapályos vidéken az eltelt mintegy másfél évtized alatt új városnegyed nőtt ki a földből. a házigyári építkezés esztétikumáról dániában is szenvedélyes viták dülnek, azt azonban mindenki elismeri, hogy ez a dél-koppenhágai körzet európa egyik ritka építkezési bravurja a lakáshiány orvoslására. a rendkívül gyorsan épített, egyébként kényelmes lakóházak a rászorulókat ezreik juttatták otthonhoz, s külön nevezetessége a kerületnek, hogy igen nagy gonddal szervezték meg közlekedésének biztonságát.

embargó: 11. 45-ig

a dél-koppenhágai lakótelepektől a magyar kormányfő az amalienborg kastélyba hajtatott. itt Lázár Györgyöt rövid, szívélyes kihallgatáson fogadta ii. margit királynő. Lázár György tolmácsolta Losonczi Pálnak, az elnöki tanács elnökének üdvözlését az uralkodónőnek és személyén át a dán népnek, amit a királynő jókívánságokkal viszonzott.

ll

embargó: 14. 45-ig

a kora délutáni órákban a miniszterelnöknek és kíséretének gépkocsisora a koppenhága közelében fekvő hilleröd városkában állt meg. az n. foss electric a/s elektronikai cég, amelyet lázár györgy meglátogatott, viszonylag kis szakmunkásgárdájával és jól képzett mérnöki karával az utóbbi időkben folyamatosan növelte termelését, tekintélyes forgalmat bonyolít le elektronikai mérőműszerek eladásával. gyártmányválasztékának oroszánrészét exportálja, s hazánkkal is kapcsolatban áll. a foss electric vállalatról közismert, hogy bevételeinek mintegy egynegyedét kutatásra és fejlesztésre fordítja. a termelési folyamat az 5-8 emberből álló autonóm munkabrigádok rendszerét alkalmazza - csoportokét, amelyek maguk felelnek a gyártmányok minőségéért.

pk/jp lb kt

08.04 300981 2022

--

sk0007 4 230 mtik1009

embargó: 16.15-ig

innen elsinore-ba, - vagy ahogy a világon jobban ismerik: helsingörbe-látogatott el a magyar vendégek csoportja. a hamlet királyfit idéző város ma 30.000-res, lüktető ipar- és kikötővárost jelent sjælland /zealand/-sziget keleti partján, 45 kilométerre koppenhágától. shakespeare hamletjének várát, kronborgot, amelyet kormányelnökünk most megtekintett, idegenforgalmi központtá fejlesztették az időnként rendezett hamlet-előadások. de máskor is sokan zárandokolnak ehhez a nyolcszáz esztendőss, németalföldi reneszánsz stílusban épült műemlékhez, hogy eltűnjenek shakespeare hamletjének nyugtalanító történetén.

pk/jp lb kt

08.15 300981 0668

Ue

--

sk0008 4 230 mtik1010

ensz közgyűlés

new york, 1981.szeptember 30./upi/ap/afp/ - „délkelet-ázsia békéjét a legnagyobb mértékben peking hegemonista-expansionista politikája veszélyezteti,, - mondotta kedden ha van lau, vietnam ensz nagykövete az ensz közgyűlés 36.ülésszakának általános politikai vitájában. kina és az egyesült államok stratégiai-katonai együttműködése közvetlent veszélyt jelent a világ, és különösen ázsia békéje és biztonsága szempontjából - hangoztatta ha van lau.

„peking vezető körei az egyesült államokkal karöltve, a lassu felőrlés taktikáját alkalmazzák indokina országaival szemben. kina 400.000 főnyi katonai erőt vont össze vietnami határai mentén és második invázióval fenyegeti országunkat,, - mondta a nagykövet és rámutatott: az egyesült államok legutóbbi döntése, hogy fegyvereket ad el kinának, aggodalommal tölti el az ázsiai, különösen pedig a délkelet-ázsiai országokat.

- ha van lau ismételten felhívást intézett a közgyűléshez, hogy ismerje el a heng samrin vezette törvényes kambodzsai kormányt. a pol-pot-rendszer képviselőnek további elismerése e tömeggyilkos rendszer 3 millió áldozatának emlékét sérti - hangoztatta.

- ha van lau kilátásba helyezte, hogy a vietnami csapatokat visszavonják kambodzsából, ha a kina által szitott külső veszélyek elmúltak, a vietnami ensz nagykövet részleges csapatvisszavonásra tett javaslatot, ha a thaiföldi-kambodzsai határon sikerül egy fegyvermentes övezetet létrehozni.

- az általános vita egy másik felszólalója, abdel halim khaddam szíriai külügyminiszter, felhívást intézett az ensz valamennyi tagállamához, hogy alkalmazzanak maximális büntető szankciókat izrael ellen, annak szüntelen agressziója miatt. „a béke kilátásai a közel-keleti térségben az izraeli agressziók következtében a nullára csökkentek,, - mondotta.

„a camp davidi egyezmény következményeként növekedett az amerikai katonai jelenlét a térségben, az izraelnek nyújtott jelentős segélyek a feszültség felerősödéséhez vezettek és lehetővé tették izrael számára, hogy olyan agresszív cselekményeket hajtson végre, mint libanon bombázása és a szíria elleni fenyegetőzések,,. az egyesült államok nemzetközi szinten is problémákat okozott azzal, hogy az arab-öbölbeli beavatkozások céljára intervenciót haderőt hozott létre - mutatott rá végezetül a szíriai külügyminiszter.

vi pn kt

08.28

300981 2365

ll

sk0009 4 230 mtik1011

babrak karmal - pravda

moszkva, 1981. szeptember 30. /mti/ - az afganisztánnal kapcsolatos kérdésekről folytatott bármilyen tárgyalások témája csak afganisztán és szomszédai, elsősorban pakisztán és irán viszonyának rendezése lehet, de nem érintheti az ország belső társadalmi rendjét, kormányának összetételét. mivel a nyugat által eddig előterjesztett minden rendezési javaslat valamilyen formában érinti a kizárólag az afgán népre tartozó kérdéseket, az afgán vezetés ezeket a terveket irreálisnak és elfogadhatatlannak tekinti - hangsúlyozta babrak karmal a pravdának adott, a lap szerdai számában megjelent interjújában.

az afgán demokratikus köztársaság forradalmi tanácsának elnöke, az afganisztáni népi demokratikus párt központi bizottságának főtitkára országának békejavaslatairól szólva kifejtette: afganisztán azt tartaná a leghasznosabbnak, ha kétoldalu tárgyalásokon rendezhetné kapcsolatait pakisztánnal és iránnal. ugyanakkor, ha erre a másik két fél részéről igény mutatkozik, kész a háromoldalu tárgyalásokra is. afganisztánnak az ellen sincs kifogása, hogy a megbeszéléseken részt vegyen az ensz főtitkára, vagy a főtitkár képviselője.

babrak karmal hangsúlyozta, hogy a politikai rendezésnek elengedhetetlen feltételei azok a megbízható nemzetközi garanciák, amelyek szavatolják az afganisztán elleni külső fegyveres beavatkozás végleges megszüntetését. e garanciavállalásban a szovjetunióknak, az egyesült államokknak, és más, afganisztán és szomszédai számára is elfogadható országoknak kellene részt venniük.

egy ilyen politikai rendezés lehetővé tenné, hogy a szovjetunió és afganisztán által közösen megállapított időpontban elhagyja az ország területét az afgán kérésre, a külföldi beavatkozás veszélyének elhárítására jelenleg ott tartózkodó korlátozott létszámú szovjet csapatkontingens - állapította meg babrak karmal.

ami az ugynevezett afgán kérdésnek az ensz-közgyűlés ülészsaka napirendjére tűzését illeti, az afgán vezető rámutatott arra, hogy ez a lépés leplezetlen beavatkozás afganisztán belügyeibe. célja az, hogy elvonja a nemzetközi közvélemény figyelmét az igazán fontos, sürgős megoldásra váró kérdésekről.

babrak karmal végezetül megállapította, hogy afganisztán külpolitikája továbbra is az el nem kötelezettség elvein alapul. az ország baráti kapcsolatokra törekszik minden állammal az egyenlőség, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás elvének alapján.

fl/jp pn

08.30

300981 2462

sk0010 4 230 mtik1012

karib-térség - békeövezet

-havanna, 1981. szeptember 30. /mti/ - minél előbb hívják össze a karib-térség és közép-amerika országainak értekezletét és ezen a térséget nyilvánítsák „békés, atomfegyvermentes és semleges”, övezetté - javasolta a latin-amerikai egységsszervezet kedden mexikóvárosban.

a szervezet 1971-ben alakult azzal a céllal, hogy védelmezze a latin-amerikai nemzetek természeti és kulturális kincseit. az egységsszervezet követeli, hogy a karib-medencében és közép-amerikában számolják fel a katonai támaszpontokat, a félgyarmati függőséget, a fegyverkezést és a külföldi beavatkozást. a térség békeövezetté való nyilvánítása - mutat rá a szervezet - elősegítené a kölcsönös együttműködés fejlesztését és a kollektív biztonságot, összhangban az ENSZ alapelveivel.

a nyilatkozatot a latin-amerikai egységsszervezet mexikóvárosban tartott III. kongresszusának végeztével adták ki. az okmány kitér a salvadori helyzetre és egyértelmű támogatásáról biztosítja a salvadori forradalmárokat reprezentatív erőként elismerő mexikói-francia közös közleményt.

ml/so lb

08.32 300981 1105

--

sk0011 4 230 mtik1013

salvadori összefoglaló /1. rész/

marton lászló, az mti tudósítója jelenti:

- havanna, 1981. szeptember 30. /mti/ - befejezéséhez közeledik napoleon duarténak, a salvadori junta vezetőjének egyesült államokbeli útja. havannai értékelések szerint reagan elnök azért hívta meg védencét, hogy az egyesült államokban reklámot csaphasson neki, befolyást gyakoroljon a szenátusra, s meggyőzze a törvényhozókat, a közvéleményt, hogy salvadorban az általa szorgalmazott kemény kéz politikájának van kilátása sikerre.

a legfrissebb helyzet-jelentés szerint huszonnyolc fős - vesztéseket okozott a farabundo marti nemzeti felszabadítási front, /fmln/ az elmúlt napokban a salvadori katonai - kereszténydemokrata junta hadseregének.

ll

az fmln harcosai az ország különböző megyéiben rövid időre településeket, falvakat és községeket foglaltak el. az ideiglenesen felszabadított helyiségekben a lakosság bevonásával forradalmi gyűléseket tartottak. ezek során a forradalmárok ismertették harcuk célját és leleplezték a junta által jövő márciusra tervezett választások csalárd mivoltát.

a salvadori junta úgy akarja megtartani a választásokat, hogy fennmarad a rendkívüli állapot, a statárium, a kijárási tilalom. a forradalmi erők a választásokon nem vehetnek részt, hacsak nem teszik le a fegyvert és nem bocsátják magukat a hadsereg és a félkatonai szervezetek kénye-kedvére.

a partizánok chalatenango megyében két falut szabadítottak fel, s közben 10 ellenséges katonát öltek meg. san vicente megyében egy erődítményt vettek ostrom alá, s hét fős veszteséget okoztak a hadseregnek. a felkelők légvédelmi ütegei a napokban egy amerikai helikoptert lőttek le, amikor az a guazapa tüzhányó környékét géppuskázta.

az fmln azt is bejelentette, hogy a morazan megyébe hatolt hondurasi csapatok megkezdték visszavonulásukat a határ irányába. a salvadorból érkező hírek beszámolnak arról, hogy az fmln egységeivel harcba bocsátkozott hondurasi csapatok érzékeny veszteségeket szenvedtek, s a hondurasi katonák gyakorta tagadják meg a bevetési parancsokat. parancsmegtagadások miatt a tisztek több ízben tizedelték meg egységeiket.

ml/so lb

08.54 300981 2168

--

sk0012 4 230 mtik1014

salvadori /2. rész/

havannai politikai megfigyelők duarte látogatását egyértelmű kudarcnak tartják. okát abban látják, hogy az amerikai hatalmi gépezet egyre több képviselője vélekedik úgy, hogy az egyesült államok saját érdekei ellen vét azzal, hogy katonailag támogatja azt a salvadori rezsimeket, amelyet szerte a világon elítélnek.

duarte látogatását nem kísérte szerencse. a tüntetések százait rendezték ellene, az általa adott sajtóértekezleteken az újságírók kifütyülték, lehurrogták, szavait, magyarázkodásait félbeszakították és közönséges gyilkosnak titulálták. a salvadori junta vezetője

ml

többször beszélt a szenátorok és képviselők előtt, a jelek szerint minimális sikerrel. a szenátus ugyanis kikötötte, hogy csak bizonyos feltételek teljesítése esetén hajlandó megszavazni a salvadornak nyújtandó katonai segélyeket.

mL/so lb

08.56 300981 0864

--

sk0013 4 230 mtik1015

gromiko - találkozók

new york, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - andrej gromiko az szkp kb pb tagja, külügyminiszter new yorkban találkozott bulgária, csehszlovákia, lengyelország, magyarország, az ndk, románia, mongólia, kuba, vietnam, laosz, afganisztán, etiópia, angola és a jemeni népi demokratikus köztársaság az ensz közgyűlés 36. ülészakán résztvevő küldöttségeinek vezetőivel, valamint az illető országok állandó ensz-képviselőivel. a találkozón jelen volt a koreai népi demokratikus köztársaság állandó ensz-megfigyelője is.

a szivélyes, elvtársi légkörű megbeszélésen megvitattak néhány nemzetközi kérdést azok közül, amelyek szerepelnek az ensz közgyűlés 36. ülészakának napirendjén.

- x -

andrej gromiko szovjet külügyminiszter a világszervezet székhelyén találkozott konsztantin micotakisz görög külügyminiszterrel. a találkozón kölcsönös érdeklődésre számot tartó, a jelenlegi ülészak napirendjén is szereplő, időszerű nemzetközi kérdéseket vitattak meg. a tárgyyszerű és konstruktív légkörben lezajlott megbeszélésen mindkét fél kifejezte készségét a kétoldalú baráti kapcsolatok továbbfejlesztésére.

pf pn

09.12 300981 1215

le

--

sk0014 4 230 mtik1016

moszkvai csata - 40. évforduló

moszkva, 1981. szeptember 30. /mti/ - negyven évvel ezelőtt, 1941. szeptember 30-án kezdődött meg a nagy honvédő háború első hatalmas ütközete, a moszkvai csata. a hitlerista hadvezetés, a szovjet fronton szenvedett súlyos veszteségek ellenére, a tél beálltáig el akarta foglalni az ország fővárosát, hogy ezzel erkölcsi csapást mérjen a szovjetunióra, s mintegy „befejezze„ a keleti fronton vívott villámháborút. a fasiszta hadsereg parancsnoksága 75 hadosztályt, köztük 14 harckocsizó és 8 gépesített hadosztályt, csaknem kétezer harckocsit, nagy tüzérséget vetett be, mintegy két millió katonával akarták elfoglalni a szovjet fővárost. a hadművelet elején a német erőknek sikerült áttörést végrehajtaniok orjól térségében, s egyuttal megindították csapataikat moszkva bekerítésére is.

a „tájfün„ fedőnevű hadművelet elhárítására az egész ország megmozdult. moszkvában napok alatt 16 népfelkelő hadosztály alakult meg, soraikban 100 ezer kommunista, több, mint negyed millió komzomol-tag lépett fegyverbe. moszkva védelmére vonták össze a hadsereg szinte minden lehetséges tartalékát, a fasiszta csapatok azonban így is jelentős létszámfölényben voltak és haditechnikájuk is erősebb, jelentősebb volt. a két és fél hónapig dúló csatában a hitleri alakulatok egy-egy helyen ugyan eljutottak moszkva pereméig, de a szovjet katonák, nem egyszer páratlan hősiességet tanusítva, megállították őket. moszkvában és környékén rendkívüli állapotot vezettek be, a szovjet fővárost részben kiürítették, a helyben maradó lakosság jelentős része segítette az erődítési munkálatokat. a fasiszták veszteségei rendkívül nagyok voltak már a támadó hadműveletek során is. a szovjet erők ellentámadása december 6-án indult meg, s rövid idő alatt felmorzsolták a német erőket. ez volt az első nagyszabású győzelem a honvédő háború során, s egyuttal a hitlerista erők legsúlyosabb kudarca a második világháború addigi menetében.

az évfordulóról szerdán megemlékeznek a szovjet lapok, közlik a csata egykori részvevőinek, köztük magasrangú parancsnokoknak es egyszerű közkatonáknak, népfelkelőknek visszaemlékezéseit. a megemlékező irások hangsúlyozzák: a szovjet emberek megvédték fővárosukat, országukat, képesek voltak az akkori idők leghatalmasabb hadigépezetének szétzuzására, hősiessen védelmezték szocialista hazájukat.

ki/jp pn

09.24 300981 2385

vel

sk0015 4 230 mtik1017

haig - duarte

new york, 1981 szeptember 30. /afp / - alexander haig amerikai külügyminiszter kedden new york-ban találkozott José Napoleón Duarte-val, a salvadori junta elnökével, közölte az amerikai külügyminisztérium szóvivője. Haig megerősítette, hogy az egyesült államok továbbra is megad minden segítséget a salvadori juntának, és kész tanulmányozni minden új gazdasági és katonai segélykérését. Dean Fischer szóvivő ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a megbeszélésen ilyen jellegű kérés nem került szóba. Az egyesült államok „egyelőre” nem kíván új katonai tanácsadókat küldeni Salvadorba.

gl lb

09.31 300981 0621

--

sk0016 4 230 mtik1018

spd - feszült helyzet

Föllinus könyves János, az MTI tudósítója jelenti:

Bonn, 1981. szeptember 30. /MTI/ - Helmut Schmidt nyugatnémet kancellár a német szociáldemokrata párt parlamenti frakciójának keddi ülésén éles szavakkal támadta az október 10-re, Bonnba tervezett, nagyszabású béketüntetést.

A kancellár szavai szerint a tüntetés „hadüzenet a nyugatnémet kormánynak”, „árt a kormánykoalíciónak és a német szociáldemokrata pártnak”, és „gyengíti az NSZK súlyát az egyesült államokkal és a Szovjetunióval szemben”.

A német szociáldemokrata párt súlyos megosztottságát jelzi, hogy Schmidt bírálata ellenére az SPD elnöksége Willy Brandt pártelnök vezetésével nem tiltotta meg a párttagok részvételét a különböző egyházi és társadalmi szervezetek által szervezett megmozduláson. Így feltehetőleg több tízezer SPD-tag, köztük vagy egy tucat szociáldemokrata parlamenti képviselő követeli majd a százezresre tervezett tüntetésen a fegyverkezési verseny befejezését és a leszerelést. Az SPD vezetői közül különösen súlyos támadások érik Erhard Eppler-t, az országos vezetőség tagját, aki a béketüntetés egyik szónoka lesz.

cdl

a szabad demokrata párt vezetősége nevében jürgen möllemann szólította fel az fdp tagságát, tartsa magát távol a demonstrációtól. hogy felhívásának milyen hatása lesz, egyelőre nem tudni. az viszont biztos, hogy william borm, az fdp elnökségének tagja szónokként lép fel a megmozduláson.

a nyugatnémet kormánypártok idegességét az magyarázza, hogy az egész országban lendületesen folyik a béketüntetés szervezése. mint a katolikus békemozgalom egyik szóvivője kedden frankfurtban közölte, egyedül hessen tartományból mintegy huszezren utaznak a nyugatnémet fővárosba, különvonatokkal és autóbuszokkal.

a legfrissebb, szerda reggel nyilvánosságra hozott közvéleménykutatási adatok szerint a német szociáldemokrata pártnak az alsó-szászországi községtanácsai választásokon elszenvedett veresége országos tendenciát tükröz. vagyis a bel- és a külpolitika szinte minden fontos kérdésében megosztott spd a szavazatoknak mindössze 36 százaléka számíthatna, ha most tartanának országos választásokat.

fkj/jp lb

09.37 300981 2188

-.-

sk0017 4 230 mtik1019

ferman cienfuegos nyilatkozata

-havana, 1981. szeptember 30. /mti/ - a salvadori forradalom egyik legnagyobb tekintélyű személyisége nyilatkozott kedden san joséban az aip független sajtóügynökségnek. ferman cienfuegos, a salvadori fmln főparancsnokságának tagja egyértelműen leszögezte: mindaddig nem lehet szó szabad választásokról, amíg országában szabadon garázdálkodik a nemzeti gárda, és a fegyveres erők 600 tisztje közül 180 kifejezetten fasiszta nézeteket vall.

a választásokra való felhívás a mostani salvadori viszonyok közepette önmagában politikai kudarc - mondotta ferman cienfuegos. „kudarc, mert napoleon duartenak, a junta fejének ma már senki sem hisz, még az egyesült államokban sem.,,

arra az eshetőségre utalva, hogy napoleon duarte a hadsereg megkerülésével kezd párbeszédet a forradalom erőivel, cienfuegos rámutatott: duarte nem más, mint a fasiszta erők politikai eszköze.

del

napoleon duarte nincs abban a helyzetben, hogy szabad választásokat ajánljon fel, mert ő is tökéletesen tisztában van azzal, hogy az országban az amerikaiak után az igazi ur José Guillermo Garcia és Flores Lima ezredesek - mondotta a forradalmi vezető, majd a legnagyobb nyomatékkal szögezte le: „ami bennünket illet, készen állunk a párbeszédre. az egyesült államoknak, ha csak nem akar második vietnámot, ki kell vonulnia salvadorból. ami Ronald Reagan illeti, ő nemcsak a salvadori nép esküdt ellensége, hanem saját népének első számú ellensége is, és külügyminiszterével, Alexander Haiggel együtt nemzetközi fényvetéssé vált,,.

a salvadori forradalmi vezető végezetül nagyrebecsüléséről biztosította a reagan-kormány politikája ellen fellépő amerikai szakszervezeteket, pedagógusokat, diákokat és művészeket.

ml/so lb

09.40 300981 1768

.-.

sk0018 4 230 mtik1020

közel-kelet

jeruzsálem, 1981. szeptember 30./afp/- „az izraeli-francia kapcsolatok kétségtelenül igen jelentős javuláson mentek keresztül mitterrand elnöksége alatt,, - jelentette ki kedden menahem Begin izraeli miniszterelnök az izraeli rádióknak adott interjújában.

a kormányfő hozzátette, hogy a tel aviv-i kormány eltérő nézeteket vall a palesztin önrendelkezésről, mint a francia elnök. a mitterrand által elképzelt önrendelkezés ugyanis egy olyan független állam megalakulásához vezetne, amelyben a palesztinai felszabadítási szervezet meghatározó szerepet játszana. Begin állítása szerint ez izrael felszámolását jelentené.

Begin hangsúlyozta, hogy ezek a nézeteltérések alkotják majd a francia-izraeli megbeszélések tárgyát cheysson külügyminiszter ez év végére és mitterrand elnök jövő év elejére tervezett izraeli látogatásakor.

new york, 1981. szeptember 30./ap,afp,dpa/ - „izrael már tíz évvel ezelőtt elérte az „atomhatalmi küszöböt,,; vagyis már egy évtizede képes atombomba előállítására - állapította meg az ENSZ szakértőbizottsága a világszervezet közgyűlése 36. ülészakának

ll

megküldött jelentésében. a öttagú nemzetközi szakértőcsoportot a világszervezet közgyűlésének 1979-ben hozott határozata alapján kurt waldheim ensz-főtítkár bizta meg az izraeli nukleáris fegyverkezés lehetőségének kivizsgálásával. a jelentés rámutat, hogy izraeli atomfegyverek megléte „az amugy is feszült közel-keleti helyzetet súlyosan terhelő bizonytalansági tényező, lenne és igen káros hatása lenne a nukleáris fegyverek terjedésének megakadályozását célzó nemzetközi erőfeszítésekre. a bizottság közölte, hogy nem jutott izraeli atomfegyverek létét alátámasztó konkrét bizonyítékok birtokába, ugyanakkor rámutatott, hogy tel aviv a „szándékos kétértelműség, politikáját folytatja nukleáris programjával kapcsolatban. nem írta alá az atomsorompó-egyezményt és nukleáris létesítményeit nem hajlandó nemzetközi ellenőrzésnek alávetni.

amman, 1981. szeptember 30./upi/ - „a közel-keleten addig nem lehet béke, amíg izrael arab területeket tart megszállva, - jelentette ki kedden husszein jordániai király egyetemi hallgatókhoz intézett beszédében. a uralkodó megerősítette; támogatja a palesztinai felszabadítási szervezetet a palesztinok hazájának felszabadításáért és saját független államuk létrehozásáért vívott harcukban.

to lb

09.52 300981 2488

.-.

sk0019 4 230 mtik1021

sevardnadze - izvesztyija /1. rész/

moszkva, 1981. szeptember 30. /mti/ - a szovjetunió legfelsőbb tanácsa delegációjának magyarországi látogatásáról nyilatkozott az izvesztyija tudósítójának eduard sevardnadze, az szkp kb politikai bizottságának póttagja, a gruz kommunista párt központi bizottságának első titkára, a küldöttség vezetője. nyilatkozatában elmondta:

- az az egy hét, amelyet a legfelsőbb tanács küldöttsége a testvéri magyarországon töltött, feledhetetlen marad valamennyiünk számára. olyan ország vendégei voltunk, amely kiemelkedő sikereket ért el a gazdaság, a tudomány, a kultúra fejlesztésében. marxista-leninista pártjuk vezetésével a magyar dolgozók sikeresen oldják meg az mszmp xi. kongresszusán kijelölt nagy feladatokat. ez a tanácskozás fontos mérföldkövévé vált a fejlett szocialista társadalom építésének útján.

ll

- bárhova is vezetett delegáciánk útja, bárkivel is találkoztunk ezekben a napokban, mindig éreztük, hogy magyarországon őszinte és mély baráti érzésekkel viseltetnek országunk, a szovjet emberek iránt. a magyar elvtársak megkértek bennünket, hogy hazatértünk után adjuk át szívélyes üdvözlőnk és legjobb kívánságaikat Leonyid brezsnyevnek, pártunk és államunk más vezetőinek, az egész szovjet népnek.

a továbbiakban eduard sevardnadze szólt a küldöttség találkozójáról kádár jánossal, losonczy pállal és apró antallal, megállapítva, hogy ezek a beszélgetések kiváló lehetőséget nyújtottak a kommunista és szocialista építéssci kapcsolatos eszmecserére. a látogatás során a delegáció tagjai sokoldalú tapasztalatokat szereztek magyarországról. megismerkedtek budapestről, találkoztak a főváros vezetőivel, a nagy építkezéseken járva pedig bepillantottak budapest jövőjébe. a debreceni gördülőcsapágy művekben tett látogatás, az ott dolgozókkal folytatott beszélgetés során a delegáció tagjai képet alkothattak maguknak arról, hogy milyen hatalmas fejlődésen ment keresztül a magyar ipar a népi hatalom éveiben. az ipari és mezőgazdasági üzemekben tett látogatások során meggyőződhetek a szocialista gazdasági integráció, a szovjet-magyar együttműködés alkotó erejéről - hangsúlyozta eduard sevardnadze. /folyt./

fl/so pn

10.13 300981 2213

--

sk0020 4 230 mtik1022

sevardnadze - izvesztyija /2. rész/

a delegációnak a magyar vezetőkkel nemzetközi kérdésekről folytatott megbeszéléseiről szólva eduard sevardnadze hangsúlyozta: mindkét részről valljuk, hogy a szocialista országoknak és valamennyi haladó, békeszerető erőnek a béke melletti, a nukleáris háború veszélye elleni határozott kiállása képes megakadályozni a nemzetközi helyzet további éleződését, s biztosítani a kedvező fordulatot a nemzetközi kapcsolatok alakulásában.

a legfelsőbb tanács küldöttségének vezetője végezetül megállapította: azzal a mély meggyőződéssel tértünk vissza magyarországról, hogy a szovjet és a magyar nép egysége szilárd és megbonthatatlan.

fl/so pn

10.14 300981 0698

Al

--

sk0021 4 230 mtik1023

Lemp pb ülése

varsó, 1981. szeptember 30. /mti/ - a fiatalok élet- és munkakörülményeiről, az ország társadalmi-gazdasági helyzetéről tanácskozott kedden varsóban a Lemp politikai bizottsága. elhatározták, hogy a legközelebbi jövőben összehívják a központi bizottság soronkövetkező, iv. teljes ülését.

mint a szerdai lapok beszámolnak róla, az ülésen hangsúlyozták az ifjúság nevelésének, különösen a történelem oktatásának fontosságát, mint olyan tényezőket, amelyek feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy a fiatalok megértsék a jelenlegi eseményeket és körülményeket. határozottan fel kell lépni az olyan próbálkozásokkal szemben, amelyek a lengyel érdekekkel ellentétes, a munkásosztály és a lengyel demokrácia hagyományaitól távol álló célokra akarják kihasználni az ifjúságot. a politikai bizottság hangsúlyozta: „szövetségesként és partnerként kell kezelni a szocializmus talaján álló ifjúsági szervezeteket, így a lengyel szocialista ifjúsági szövetséget, a harcer-szövetséget, a lengyel diákok szocialista szövetséget és a falusi ifjúsági szövetséget. a fiatalok életkörülményeivel, különösen lakásviszonyaival kapcsolatban a politikai bizottság minden párt és állami szervet felhívott arra, hogy tegyenek erőfeszítéseket a fiatalok helyzetének javítására.

az ország társadalmi-politikai helyzetéről szólva a pb megállapította, hogy továbbra is nagy nehézségek tapasztalhatók a gazdaság számos területén, s ezek érzékenyen érintik a lakosság alapvető fogyasztási cikkekkel való ellátását. a helyzet megjavítását célzó intézkedések végrehajtását különféle akciók gátolják. továbbra is fennáll a társadalmi feszültség, amelyet a „szolidaritás,, által folytatott, a Lemp és a kormány ellen irányuló egyre erősödő propaganda-kampány szít. a pb kifejezte azt a reményét és elvárását, hogy a „szolidaritás,, sok milliós tagsága odahat, hogy a szervezeten belül a realizmus és az együttműködés erői győzzenek.

a párt és társadalmi szervezetek az utóbbi időben egész sor határozatban mutattak rá, hogy élesen szembe kell fordulni mindazon erőkkel, amelyek veszélyeztetik a szocialista állam stabilitását és megnehezítik a válságból való kijutást, állapította meg a pb, majd ismételten hangsúlyozta azt a változatlan szándékát, hogy a szocialista megújulás irányvonalának, a társadalmi megállapodásokban foglaltaknak a megvalósítására törekszik a szocializmus elveinek alapján. ehhez valamennyi konstruktív erő tevélegesen együttműködésére van szükség.

de

a pb úgy határozott, hogy a párt ideológiai tevékenysége időszere kérdéseinek megvitatására a legközelebbi jövőben összehívja a központi bizottság soronkövetkező, iv. teljes ülését.

kn/jp pn kt

10.38 300981 2689

-.-

sk0022 4 230 mtik1024

irak-irán

nicosia/beirut/london, 1981. szeptember 30. /ap/reuter/ - továbbra is heves ütközetekről érkeznek hírek az iraki-iráni frontról.

irán azt jelentette, hogy haderői kedden megerősítették állásaikat az abadani frontszakaszon, amelynek egy részét a hétfőn foglalták vissza az irakiaktól, s a város 11 hónapos ostromgyűrűjét áttörő harcokban több mint 1000 iraki vesztette életét.

irak hétfőn elismerte, hogy a fokozott iráni katonai tevékenység miatt csapatvisszavonást hajtott végre abadan északi külvárosából a karun folyó nyugati partjára. irániak csapást mértek a folyón lévő ponton hidakra is, és 50 iraki hadifoglyot ejtettek. ugyanakkor egy iraki közlemény szerint 439 iráni esett el kedden az abadan környéki harcokban, és iraki harci gépek ugyanitt támadásokat intéztek az iráni csapatösszevonások ellen.

a teheráni rádió szerint khorramshahr környékén szintén sikeres támadást hajtottak végre iráni csapatok az iraki állások ellen.

ugyancsak a teheráni rádió adta hírül, hogy kedden lezuhant egy, elesetteket és sebesülteket a dél-iráni ahwazból teheránba szállító repülőgép. a gépen lévők közül sokan életüket veszítették.

mindkét fél további harcokat jelentett a 483 kilométer hosszú frontszakasz más részeiről is.

irán kedden támadást indított, hogy visszafoglalja az azerbajdzsani bukan városát a kurd felkelőktől. kurd források jelentése szerint az akció nem járt sikerrel.

közben iránban tovább folytatódnak a kivégzések. a kivégző osztagok a vasárnapi khomeini-ellenes tüntetésben való részvétel vádjával újabb 43, a modzsahedin khalkhoz tartozó személyen

de

hajtották végre a halálos ítéletet. ezzel 100-ra emelkedett az iszlám gárdisták és az „iszlám marxista„ csoportok közötti - és teheráni lakosok szerint eddig leghevesebb - összecsapás következményeképpen kivégzettek száma.

wr lb kt

10.41 300981 1875

-.-

sk0023 4 230 mtik1025

haig - duarte

new york, 1981 szeptember 30. /afp / - alexander haig amerikai külügyminiszter kedden new york-ban találkozott José Napoleón Duarte-~~val,~~ a salvadori junta elnökével, jelentette az amerikai külügyminisztérium szóvivője. haig megerősítette, hogy az egyesült államok továbbra is megad minden segítséget a salvadori juntának, és kész tanulmányozni minden új gazdasági és katonai segély kérését. dean fischer szóvivő ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a megbeszélésen ilyen jellegű kérés nem került szóba. az egyesült államok „egyelőre„ nem kíván új katonai tanácsadókat küldeni salvadorba.

gl lb

10.43 300981 0623

-.-

sk0024 4 230 mtik1026

ensz hírek

77-ből 123

new york, 1981. szeptember 30. /ap/ - a fejlődő országok ensz-csoportja kedden vanuatu és belize felvételével 123-tagúra nőtt. a „77-ek csoportja„ - az ensz-en belüli legnagyobb tömörülés - nevét 1964-ben kapta, amikor a világszervezet 77 fejlődő tagja az együttműködés mellett döntött. elnevezését azóta is őrzi, noha létszáma jelentősen megnövekedett a volt gyarmatokból időközben függetlenné vált országokkal. a „77-ek„ gazdasági ügyekben együttes stratégiát dolgoznak ki és azt együttesen képviselik a különböző ensz szervezetekben.

Al'

fidzsi panasza

new york, 1981.szeptember 30./reuter/ - fidzsi kedden az ensz közgyűlése előtt panaszt emelt amiatt, hogy a világszervezettől nem kapja meg rendszeresen a dél-libanonban állomásoztatott csapatkontingensének fenntartásához szükséges pénzt. mint ismeretes az ensz dél-libanoni békefenntartó erői /unifil/ soraiban fidzsi egységek is szolgálnak. filipe bole, fidzsi ensz nagykövete közölte, hogy a világszervezet több millió dollárral tartozik országának, mely fejlődőben lévő kis ország, így ilyen jelentős anyagi terheket nem bír el.

bole nagykövet sürgette, hogy a pénzáttalalásokat tegyék rendszeressé és a felhalmozódott tartozást gyorsan és minél kisebbre csökkentsék.

ensz főtitkár

new york, 1981.szeptember 30./upi/ap/ - az el nem kötelezett országok kedden végetért háromnapos külügyminiszteri szintű tanácskozásán egy 21 oldalas nyilatkozatot tettek közzé, mely a különböző világpolitikai állásfoglalások mellett az évvégi ensz főtitkárválasztás kérdésében is véleményt nyilvánított. a 95 el nem kötelezett ország salim ahmed salim tanzániai külügyminiszter jelöltségét támogatta a világszervezet főtitkári posztjára.

a főtitkári poszt betöltésével kapcsolatban több latin-amerikai diplomata neve is felmerült, de kurt waldheimmel szemben a 39 éves tanzániai diplomata látszik a legesélyesebbnek. jelöltségét az afrikai országok 50 tagu csoportja is támogatja.

vi pn kt

10.49 300981 2012

-. -

sk0025 4 230 mtik1027

francia szocialisták - kormány

baracs dénes, az mti tudósítója jelenti:

párizs, 1981. szeptember 30. /mti/ - a francia kormány egyik törvényjavaslatának visszavonására és átdolgozására kényszerült szerdán - mégpedig nem az ellenzék, hanem a szocialista képviselők fellépése következtében. a bevándorlást szabályozó törvénnyel kapcsolatos huzavona az első eset volt a baloldal parlamenti

ll

győzelme óta, hogy a kabinet szembekerült a támaszát képező képviselőcsoporttal.

a szocialista honatyák nem kevesebb, mint 50 módosító indítványt nyújtottak be a kormány törvényjavaslatához, mert azt túl önkényesnek tekintették. a kabinet azt akarta megakadályozni, hogy a tulságosan liberális bevándorlási politika, mint az május 10. óta tapasztalható, franciaországba csábítsa a más tőkés országokban a gazdasági válság miatt nemkívánatossá vált vendégmunkásokat.

a szocialista képviselők úgy találták, hogy a megszorítások ellentétben állnak azokkal a nézetekkel, amelyeket a bevándorlással kapcsolatban a szocialisták az ellenzékben hirdettek. a törvénytervezet visszavonása után kemény tárgyalás következett a szinfalak mögött, s szerdán újra beterjesztették a módosított szöveget.

az incidens konkrét tartalmán túl azért figyelemreméltó, mert bebizonyította, hogy az abszolút többséggel rendelkező szocialista képviselőcsoport nem kíván minden esetben „fejbőlöntő jánosként”, viselkedni a kormánnyal szemben.

bd/so lb

10.59 300981 1455

-.-

sk0026 4 230 mtik1028

washingtoni piros brosurá

moszkva, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - a taszsz katonai hirmagyarázója, vlagyimir bogacsev kommentárban foglalkozik azzal az amerikai propagandafüzetrel, amelyet „a szovjet katonai erő”, címmel kedden hozott nyilvánosságra a pentagon.

a „piros brosurának”, nevezett könyvecskét szerzőik úgy reklámozzák, mint az amerikai titkosszolgálat által gyűjtött „titkos adatok legteljesebb feltárását”, - írja a szovjet kommentátor. az újabb szovjetellenes kampány vezető szerepét caspar weinberger hadügyminiszter vállalta magára. a brosurához ő írt előszót. a propagandafüzet nyilvánosságra hozatalához időzített nyilatkozataiban a pentagon vezetője sikra szállt az amerikai katonai potenciál bővítése mellett, azt állítva, hogy az egyesült államoknak az a célja, hogy „helyreállítsa”, a szovjetunió és az egyesült államok között az elmúlt 15 év folyamán állítólag felbomlott erőegyensúlyt.

Al

titok marad, hogy a katonai ügyekkel korábban nem foglalkozó caspar weinbergernek miként sikerült néhány hónap alatt megcáfolni a katonai kérdések tekintélyes amerikai szakértőinek azt a megállapítását, hogy a szovjetunió és az egyesült államok katonai ereje egyensúlyban van. többek között erre a következtetésre jutott david jones tábornok, a vezérkari főnökök egyesített bizottságának elnöke és harold brown, volt amerikai hadügyminiszter, weinberger elődje. brown korábban kijelentette: megközelítőleg egyensúly van az egyesült államok és a szovjetunió stratégiai fegyverzete között, és ugyancsak körülbelüli paritás állapítható meg a hagyományos fegyverzetek területén az egyesült államok és szövetségesei valamint a szovjetunió és szövetségesei között. az amerikai és a szovjet stratégiai nukleáris fegyverzetek közötti paritást a közelmúltban elismerte alexander haig külügyminiszter is, akinek az egyesült államok és a nato vezérkaraiban eltöltött hosszú évek során volt alkalma foglalkozni katonai kérdésekkel.

a grafikonokkal, táblázatokkal, színes térképekkel ellátott brosurára nyilvánosságra hozatala nyilvánvalóan arra szolgál, hogy eloszlassa az egyesült államok nyugateurópai szövetségeseinek amiatti gyanakvását, hogy washington inkább érdekelt a fegyverkezési hajszá fokozásában semmint a szovjetunióval az európai biztonságról folytatandó tárgyalásokban. /folyt./

go pn

11.06 300981 2344

-. -

sk0027 4 230 mtik1029

washingtoni piros brosurá -2.

sebtében készült a pentagon piros brosurája - állapítja meg a szovjet kommentátor. a szerzők a legcsekélyebb fáradságot sem vették, hogy valamennyire is komolyan elemezzék az erőviszonyokat a világban és Európában. módszerükre az a jellemző, hogy az általános egyensúlyból önkényesen kiragadják a szovjet fegyveres erők egyes összetevőit és azokat állítják szembe az amerikai erőkkel. a propagandafüzetben említés se történik a szovjetunió területéhez közel fekvő nagyszámu amerikai katonai támaszpontokról, az európa partjainál cirkáló amerikai anyahajókról és azok atomfegyverrel felszerelt repülőgépeiről, a földközi-tengeren, távol-kelet partjainál, az indiai-óceánon és a perzsa-öbölben tartózkodó, többszáz atomrobbanófejjel felszerelt amerikai atom-tengeralattjárókról.

ed

a broszúra számadatai, grafikonjai, térképei a nyugati közvélemény ijesztgetésére, félrevezetésére szolgálnak. ugyanezzel a módszerrel, csak kevesebb színes diagrammal, a pentagon már truman elnök idején elérte a katonai kiadások jelentős növelését, kennedy idején pedig az amerikai rakéta-program erőltetett végrehajtását - emlékeztet a szovjet hirmagyararázó. a „szovjet katonai fenyegetés”, ürügyével a közelmúltban washingtonban és brüsszelben elfogadták a nato fegyverzetnövelési programját, az usa legutóbbi rekordösszegű katonai költségvetését. ezzel a jelszóval próbálták leszerelni a nyugateurópai antimilitarista tiltakozást.

az új szovjetellenes kampánnyal a pentagon félelmet és bizalmatlanságot igyekszik kelteni a szovjetunióval, annak politikájával szemben. a háttérben pedig arra törekszik, hogy a maga javára változtassa meg a szovjetunió és az egyesült államok között kialakult katonai-stratégiai egyensúlyt.

a szovjetunió soha nem tört és a jövőben sem tör katonai erőfölényre. erőfeszítései nem lépik túl saját és szövetségesei biztonságának megóvását. ugyanakkor a szovjetunió nem marad közömbös az amerikai fegyveres erők újabb, a korábbinál pusztítóbb fegyverekkel való felszerelése láttán. ha ezt a tervet végrehajtják, a szovjetunió is rendelkezni fog az újabb fegyverek megfelelőivel - írja befejezésül vlagyimir bogacsev.

gó pn kt

11.11 300981 2206

-.-

sk0028 4 230 mtik1030

je csien-jing - tajvan /1.rész/

sarkadi kovács ferenc, az mti tudósítója jelenti:

peking, 1981. szeptember 30. /mti/ - je csien-jing, a kínai országos népi gyűlés állandó bizottságának elnöke, az ország tulajdonképpeni államfője a knk kikiáltásának és az 1911-es polgári forradalom győzelmének előestéjén az új kína hírügynökségnek adott interjúban hivatalos szintre emelte a kína és tajvan újraegyesítésével kapcsolatos legújabb pekingi javaslatokat.

a kilenc pontos nyilatkozat javasolja, hogy a kínai kommunista párt és a tajvani kuomintang /kínai nemzeti párt/ „kölcsonösségi alapon”, kezdjen tárgyalásokat, s harmadszor is működjenek együtt, ezúttal a „békés újraegyesítés”, érdekében. je csien-jing javaslata

cel

értelmében a két fél képviselőinek először „beható eszmecserét,” kell folytatniuk.

peking ismét felveti, hogy kína és tajvan kössön kereskedelmi-, légi-, hajózási- és postai megállapodásokat, fejlessze a turistaforgalmat, segítse elő a rokonlátogatásokat, a tudományos-, a kulturális és a sportcserét.

a javaslat azt igéri, hogy kína és tajvan újraegyesítése esetén tajvan, mint „különleges közigazgatási körzet,” messzemenő autonómiát élvezhet, megtarthatja fegyveres erőit, s a központi kormány nem fog beavatkozni a helyi ügyekbe. tajvan megtarthatja továbbá jelenlegi társadalmi-gazdasági berendezkedését, gazdasági és kulturális kapcsolatait külföldi országokkal. nem szólnának hozzá a külföldi beruházásokhoz és a magántulajdonhoz.

peking újraegyesítés esetén felajánlja, hogy tajvani személyiségek vegyenek részt országos politikai testületek munkájában, országos ügyek irányításában. amennyiben tajvan pénzügyi nehézségekkel lenne kénytelen szembenézni, számíthatna a központi kormány segítségére. a javaslat felszólítja a tajvani üzletembereket, hogy ruházzanak be kínában, szorgalmazza továbbá: tajvaniak tegyenek látogatásokat az anyaországban, telepedjenek le ott, megkülönböztetéstől mentes bánásmódot, valamint szabad ki- és belépést ígér számukra.

a javaslat végezetül tajvan és kína újraegyesítését „minden kínai feladatának,” minősítvén felszólítja a hongkongban, macaon, illetve a más országokban élő kínaiakat, hogy játszanak hidszerepet az újraegyesítésben. a javaslat - amelyet nem a tajpeji kormányhoz intéztek - felszólítja a kuomintangot, hogy tartson ki „egy-kína-politikája,” mellett, a nemzeti érdekeket helyezze mindenek fölé, tajvan-nemzetiségeit, közéleti személyiségeit, tömegszervezeteit pedig arra, hogy különböző csatornákon tegyék meg észrevételeiket az újraegyesítés részleteivel kapcsolatban.

nc/jp pn

17.15 300981 2615

ll

sk0029 4 230 mtik1031

gromiko - haig - francia lapok

párizs, 1981. szeptember 30. /mti/ - a szerdai francia lapok visszatérnek a hétfőn késő este véget ért második gromiko-haig-találkozóra.

a Le figaro címében azt emeli ki, hogy a két külügyminiszter csak abban értett egyet, hogy újra találkoznak. a két találkozáson együtt töltött kilenc óra a lap szerint inkább kölcsönös magyarázatra nyújtott alkalmat, mint tárgyalásra. a lap szerint nem lehet illuziókat táplálni a hadszíntéri atomfegyverekkel kapcsolatos tárgyalásokkal kapcsolatban. a két fél még azoknak a fegyverzeteknek a listájában sem ért egyet, amelyekre ki kellene terjednie a megbeszéléseknek. az amerikaiak időközben tovább erősítik arzenáljukat és igyekeznek meggyőzni szövetségeseiket, hogy a szovjetunió a felelős a fegyverkezésért, továbbá, hogy ők maguk készek „kölcsönösen kielégítő” egyezmények megkötésére a szovjetunióval. a Le figaro az amerikai szóvivő ama megjegyzését kommentálva, amely szerint a gromiko-haig-találkozó megfelelt washington várakozásainak, így ír: „ez igaz - az amerikaiak nem sokat vártak a megbeszéléstől,,.

a L, humanité ezzel szemben kiemeli, hogy az amerikaiak a gromiko-haig-találkozó előtt azt mondták, hogy a tárgyalás a szovjetunióval csak „globális lehet,, és most elfogadták - nyilván kedvük ellenére - a kétoldalu megbeszélést egy adott területen, az atomfegyverzetek vonatkozásában. valójában is nem lehetett hosszú időn keresztül azt állítani, hogy a fegyverkorlátozást akarják és ugyanakkor a szovjetunió és az egyesült államok közötti összes viták egyidejű rendezését követelni. a genfi tárgyalás elfogadásával és az újabb külügyminiszteri találkozó kitűzésével az amerikaiak közvetve elismerték, hogy hidegháborús stratégiájuk számos akadályba ütközik.

bd/so lb

11.18 300981 1790

de

sk0030 4 230 mti1032

de broglie ügy

baracs dénes, az mti tudósítója jelenti:

párizs, 1981. szeptember 30. /mti/ - a francia államügyész kiegészítő vizsgálatot kért a de broglie giscardista képviselő 1976 december 24-i meggyilkolásával kapcsolatban fogva tartott pierre de varga ügyében. a vizsgálat következtében valószínűleg ismét elhalasztják a gyilkossági per november 4-re kitűzött tárgyalását és új fénybe kerülhet az 5. köztársaság egyik legrejtélyesebb - politikai felhangu - bűnügye.

jean de broglie herceget, aki egyik alapítója volt a független köztársasági pártnak, giscard d'estaing politikai formációjának és egy időben a párt pénztárosa is volt, 1976 december 24-én lőtték le párizsi otthona előtt. a rendőrség napokon belül letartóztatta a bérgyilkost, továbbá azt a - kétes ügyekkel foglalkozó - rendőrt, akitől a bérgyilkos a megbízást kapta, valamint pierre de varga-t és egyik üzlettársát. poniatowski volt belügyminiszter hét nappal a gyilkosság után pierre de vargát jelölte meg az üzlettárssal együtt a gyilkosság értelmi szerzőjeként.

a nyomozás az azóta eltelt öt év alatt sem tudta egyértelműen bebizonyítani ezt a tételt, s közben kitűnt, hogy de broglie herceg különböző kétes ügyekbe keveredett, üzleti csalásoktól a fegyverkereskedelemtől a volt belügyminiszter felelősségének megállapítására parlamenti vizsgálat folyt az elmúlt évben, eredmény nélkül.

most azért indult új kiegészítő bűnügyi vizsgálat, mert kiderült, hogy pierre de varga volt szivgyógyász nője, akinek ügyfele volt de broglie herceg is, bérgyilkost fogadott az 1976 óta vizsgálati fogságban lévő üzletember meggyilkoltatására. a kérdés - mit tud a doktornő,nelly azerad az ügy háttéréről.

bd/jp lb

11.22

300981 1721

ml

sk0031 4 230 mtik1033

sztrájk-ügyek

kelemen istván, az mti tudósítója jelenti:

varsó, 1981. szeptember 30. /mti/ - lengyelországban, a sziléziai „szczygłowice”, szénbányában véget ért az egyhetes sztrájk, miután a körzeti bíróság úgy döntött, hogy szabadon bocsátja a bánya „szolidaritás”, szervezetének vezetőjét. tadeusz arentet azt követően vették őrizetbe, hogy megtorló akciót szervezett a bánya ágazati szakszervezetének vezetője ellen, miután az a televízióknak adott nyilatkozatában támogatásáról biztosította a kormány rendeletét a bányászok szabad szombati munkavállalásának ösztönzéséről. /a rendeletről egyébként a hét elején varsóban tárgyalások kezdődtek a kormány és a szolidaritás képviselői között/. arent szabadon bocsátása után a helyi bányász „szolidaritás”, abbahagyta a munkabeszüntetési akciót, de „az ügy végleges tisztázásáig”, sztrájk-készültséget tart fenn. a sztrájk napi 14,5 ezer tonna széntől fosztotta meg a népgazdaságot.

a lemp knurowi városi bizottságának plénuma közben határozatban ítélte el a bánya „szolidaritás”, szervezetét, amiért önkényes megtorló akciót hajtott végre az ágazati szakszervezeti vezető ellen.

kn/so pn kt
11.25 300981 1178

--

sk0032 4 230 mtik1034

gépeletérítési kísérlet

varsó, 1981. szeptember 30. /mti/ - kedden újabb - sikertelen - gépeletérítési kísérlet történt lengyelországban. a „lot”, légitársaság varsóból szczecinbe induló gépét nyugat-berlinbe akarta kényszeríteni egy 18 éves fiatalember. szándéka még az indulás előtt kiderült, s a rendőrség különleges csoportja az utasok közreműködésével, fegyver használata nélkül, ártalmatlanná tette őt. két hónap alatt ez volt a nyolcadik eltérítési kísérlet a lengyel légitársaság belföldi vonalain.

kn/so pn
11.26 300981 0535

ed

--

sk0033 4 230 mtik1035

rövid hírek

palme ismét pártelnök

stockholm, 1981. szeptember 30. /apa/ - a svéd szociáldemokrata munkáspárt kongresszusán, kedden ismét olof palme-t választották meg a párt elnökévé. palme tizenkét év óta tölti be ezt a tiszte.

nyugat-berlini szakszervezet

nyugat-berlin, 1981. szeptember 30. /adn/ - a nyugat-berlini kereskedelmi-, bank-és biztosítási szakszervezet a nato újrafegyverkezési politikája elleni tiltakozó nagygyűlést rendezett kedden. a gyűlésen felszólaló manfred alles, a szakszervezet elnöke hangsúlyozta, hogy az új amerikai rakétafegyverek tervezett nszk-beli telepítése, valamint a neutronfegyver gyártása csak a helyzet kiéleződéséhez vezet.

nyugat-berlin-gyilkosság

nyugat-berlin, 1981. szeptember 30. /reuter/ - egy nyugat-berlini rendőr lelőtt egy férfit, aki kocsijával végighaladva a város utcáin sorozatosan megszegte a közlekedési szabályokat. a fegyverét használó rendőr ellen emberölés vádjával vizsgálatot indítottak.

nepal-árviz

katmandu, 1981. szeptember 30. /upi/reuter/ - többszáz ember tűnt el nepálban azután, hogy a szokatlanul heves esőzések nyomán tengernyi víz árasztotta el az ország középső, sűrűn lakott területeit. az elmúlt 10 év óta legnagyobb árviz következtében mintegy 400 személy eltűnt, és a hatóságok attól tartanak, hogy életüket veszítették. értesülések szerint a helyi hatóságok eddig 35 ember holttestére bukkantak.

te pn

11.29

300981 1445

el

sk0034 4 230 mtik1036

haig - afrika

new york, 1981.szeptember 30./mti-reuter/ - alexander haig amerikai külügyminiszter kedden kijelentette, hogy namibia függetlenné válásának kérdését „kiemelt fontosságú”, ügyként kezeli a reagan-kormányzat és állította, hogy valós haladást sikerült elérni a kérdés megoldásában.

haig az afrikai egységszervezet országainak diszebéde alkalmából beszélt az ensz közgyűlés őszi ülészakára érkezett afrikai külügyminiszterek előtt. kijelentette, az egyesült államok célja, hogy jövőre elérni a biztonsági tanács namibia függetlenségére vonatkozó határozatának teljes mértékű végrehajtását.

a namibiai kérdésben tett előrelépésről már szeptember közepe óta hangzottak el amerikai nyilatkozatok. roelof botha dél-afrikai külügyminiszter szeptember 17-én a dél-afrikai parlamentben mondott beszédében sürgette a nyugati közvetítő csoportot, hogy lépjenek kapcsolatba kormányával az „új helyzet”, /értse a pretóriai csapatok dél-angolai pusztításai okozta helyzet/ értékelése végett. már szeptember 21-én zürichben sor került zárt ajtók mögötti amerikai-dél-afrikai tárgyalásokra. külpolitikai megfigyelők ezt a találkozót a küldöttségek gyors elutazása és a nyilatkozatok hiánya miatt kudarcnak vélték.

a zürichi tárgyalásokról a namibiai közvetítő csoport többi négy tagja /kanada, franciaország, nagy-britannia és az nszk/ szeptember 23-án kapott tájékoztatást new yorkban. ezt követően a közvetítő csoport összeült és még a múlt héten bejelentette, hogy megállapodott egy sor alkotmányos alapelvben a függetlenné váló namibia számára és, hogy felvázolta az elkövetkező tárgyalások menetrendjét is.

állandóan visszatérő eleme az amerikai és a dél-afrikai rendezési elképzeléseknek, hogy még a namibai választások előtt alkotmányos garanciákban rögzítik a namibiai fehér kisebbség előjogait. a választások által életrehívott alkotmányozó nemzetgyűlés már kénytelen lenne ezeket a „konyhakész”, garanciákat a jövődől független namibia alaptörvényébe beépíteni. haig külügyminiszter utalása a bt 435.számú határozatának „teljes”, végrehajtására ellentmond a nyugati közvetítő csoport alkotmányos garanciákat említő multheti nyilatkozatának. a 435.számú határozat ugyanis eleve kizár mindeféle előzetes garanciát, az afrikai egységszervezet országainak júniusi külügyminiszteri tanácskozásának résztvevői pedig a maguk részéről a határozat bárminemű módosítását zárták ki.

vi pn kt

11.38

300981 2436

ll

sk0035 4 230 mtik1037

magyar mezőgazdaság - szovjet hetilap /1. rész/

kis csaba, az mti tudósítója jelenti:

moszkva, 1981. szeptember 30. /mti/ - a magyar mezőgazdaság iránt a szovjet közvélemény körében rendkívül megnövekedett érdeklődés egyik jellemzője az a nagy cikk volt, amelyet 1980 elején a népszerű, igen olvasott irodalmi-politikai hetilap, a Lityerturnaja gazeta közölt. mint emlékezetes, mezőgazdaságunk hasznos tapasztalatainak alkalmazásáról az szkp xxvi. kongresszusán, leonyid brezsnyev előadói beszédében is szó volt s azóta a szovjet sajtó rendszeresen visszatér a magyar tapasztalatok egy részének ismertetésére. a hetilap emlékezetes cikkének szerzője, kapitolina kozsevnyikova, a Lityerturnaja gazeta e heti számában ismét visszatér a témához, újabb magyarországi tapasztalatairól számol be, a nagyformátumu ujság egy teljes oldalán.

a cikk három nagy fontosságú adatot külön is, feltűnő szedéssel kiemel. egyrészt azt, hogy az egy lakosra számított gabonatermés terén magyarország a világban a harmadik helyen áll, kanada és ausztrália mögött, a kukoricatermesztés terén pedig csak az egyesült államok áll előtte, a sertéstenyésztésben pedig, ugyancsak egy lakosra számítva, csupán dánia. a második jellegzetesség, hogy magyarország csaknem ezer fajta mezőgazdasági terméket exportál a világ száz országába. a harmadik kiemelt momentum: a mezőgazdaság termelésének mintegy harmadrészét a háztáji gazdaságok adják.

a szovjet tudósító gyakorlati példákkal mutatja be a gazdaságosság fokozott érvényesítését, a közgazdasági szemlélet térhódítását a magyar mezőgazdaságban, ugyanakkor megszólaltatja a legilletékesebb személyeket is, köztük dr. eleki jános mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettesét. a cikk ismerteti a tavalyi eredményeket a legfőbb mezőgazdasági termények és termékek előállításában. aláhuzza, hogy a magyar mezőgazdaságban szerves egység jött létre az élelmiszertermelés, a feldolgozás és az értékesítés között, eredményesen működnek a különböző társulások - s itt nem tesznek különbséget az állami gazdaságok és a termelőszövetkezetek között, hanem a leginkább gazdaságos megoldást választják. ismerteti a különböző termelési rendszerek működését, külön is aláhuzva, hogy azoknál a teljes önkéntesség érvényesül: a gazdaságok saját érdekeiknek megfelelően választják ki a rendszereket, az egyesüléseket. a szakemberek nyilatkozatát idézve méltatja a cikk a tervezésben és az irányításban megmutatkozó rugalmasságot is. /folyt./

ki/so pn kt

11.46

300981 2501

kel

sk0036 4 230 mtik1038

magyar mezőgazdaság - szovjet hetilap /2. rész/

külön foglalkozik a háztáji gazdaságok szerepével. mint ismeretes, ez a kérdés a szovjetunióban különlegesen időszerű: az szkp központi bizottsága és a minisztertanács nemrég hozott újabb határozatot a háztáji gazdaságok termelésének fejlesztéséről, a támogatás növeléséről. miközben a Lityeraturna gazeta cikkírója aláhuzza, hogy mind a gazdaságokban, mind a háztájiban egészségesen érvényesül a gazdasági szemlélet, a takarékoság, válaszol arra az egyesek által vitatott kérdésre is, hogy miként lehetséges a szocialista nagyüzemi gazdálkodás és a háztáji termelés érdekeinek közvetlen összeegyeztetése, a népgazdasági érdek érvényesítése, a kistulajdonosi szemlélet visszaszorítása. dr. eleki jános véleményét idézve a lap azt írja, hogy az ilyen megoldást bíráló megjegyzések felületeseek és szakszerűtlenek. egy másik magyar szakértőt, marton jános közgazdasági intézeti igazgató véleményét is idézi a cikk: a magyar faluban ma végbemenő legfontosabb folyamat az, hogy a falu agrár-ipari szektorra alakul át. a falvakban például jelentős mennyiségű élelmiszeripari üzem jött létre, de más iparágak is eljutnak a mezőgazdasági körzetekbe. ez elősegíti a falusi élet vonzerejének megnövekedését, azt, hogy a fiatalok a falvakban maradjanak. a munka ilyen körülmények között rendkívül humanizált - idézi a szovjet lap tudósítója a magyar mezőgazdasággal foglalkozó nagyterjedelmű cikkében.

ki/so pn kt

11.50 300981 1473

--

sk0037 4 230 mtik1039

szovjet távirat-kinai évforduló

moszkva, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - a szovjetunió legfelsőbb tanácsának elnöksége és a szovjet minisztertanács a kínai népköztársaság kikiáltásának 32. évfordulója alkalmából üdvözlő táviratot küldött a kínai országos népi gyűlés állandó bizottságának.

a távirat megállapítja: „mélységes meggyőződésünk, hogy országaink népei valódi érdekeinek a békére és a jószomszédi kapcsolatokra épülő politika felel meg. a szovjetunió éppen ebben a szellemben, a békés egymás mellett élés elveinek alapján kívánja

1310
gt

építési kapcsolatait a kínai népköztársasággal. a szovjetunióknak ez az álláspontja kifejeződik a kínával való kapcsolatok rendezésére tett számos, ma is érvényes szovjet javaslatban,, - hangsulyozza a távirat.

te pn

12.23 300981 0785

-.-

sk0038 4 270 mtik1040

tél ausztriában

bécs, 1981. szeptember 30. /mti/ - szokatlanul korán és hirtelen köszöntött be a tél idén ausztriában. szerdán reggelre hatalmas hóesés lepte meg az ország egyik nyugati tartományát, vorarlberget, ahol órák alatt 30 centiméternyi hó hullott. órákig szünetelt a forgalom a hegyi utakon, több hágót lezártak. az autóklub felszólította a nyugati országrészbe utazókat, hogy gépkocsijukat állítsák át téli üzemre, azaz szereljék fel a téli gumikat.

a nagy esőzések és jégverés komoly károkat okozott a nyugat-ausztriai szőlőkben. több folyó - köztük a rajna - hirtelen megduzzadt és nagy mennyiségű hordalékot zúdított a bodeni-tóba.

sz/so lb

12.26 300981 0684

-.-

sk0039 4 230 mtik1041

rövid hírek

interkozmosz szeminárium

baku, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - a mesterséges holdak lézeres megfigyelésének geodéziai és geodinamikai hasznosításáról kezdődött nemzetközi szeminárium szerdán bakuban. a nemzetközi tanácskozáson, amelyet az interkozmosz és a szovjet tudományos akadémia asztronómiai tanácsa közösen rendez bolgár, csehszlovák, kubai, lengyel, magyar, ndk-beli, román és szovjet tudósok vesznek részt.

13²⁰

gt

afp - tüntetők

párizs, 1981. szeptember 30. /afp/ - mintegy ötven francia fiatal hatolt be szerdán hajnalban a francia hírgyűjtőközpontjába. a fiatalok azt követelték, hogy a hírgyűjtőközpont ki nyilatkozzon a francia börtönviszonyokról. az egyik fiatal, mielőtt a központi szerkesztőség megbizottja a többiekkel tárgyalt, bejutott a szerkesztőségbe és az afp gépein keresztül közölte a világgal az egyik párizs-környéki börtön foglyának halálát. a fiatalok ezután jelszavakkal irták teli a főszerkesztő szobájának falát és eltávoztak az épületből. a francia hírgyűjtőközpont szerkesztősége megerősítés hiányában visszavonta az „önkéntes”, újságíró hírét.

almamérgezők

bolzano, 1981. szeptember 30. /dpa/ - egy szélsőséges olasz nacionalista szervezet foszforral megmérgezte az egyik bolzano környéki almáskert teljes termését. az almászedők kedden szerencsére felfedezték a merényletet. a szervezet az almák megmérgezésével az ellen tiltakozott, hogy az olaszországi dél-tirolban élő olaszok hátrányos helyzetben vannak az ottani német közösséggel szemben.

belga örökbefogadó

brüsszel, 1981. szeptember 30. /efe/ - egy szomáliában élő belga állampolgár, andré sabbe nem kevesebb, mint 30.903 szomáliai árvát fogadott örökbe. sabbe „családi pótlékként”, másfél milliárd belga frankot /mintegy 38 millió dollárt/ követel a belga kormánytól. az örökbefogadó arra hivatkozik, hogy a belga törvények nem korlátozzák az adoptálható gyermekek számát.

gó lb

12.31 300981 1977

13 ²⁴
24

sk0040 4 230 mtik1042

fülöp-szigetek

manila, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - a fülöp-szigetek köztársaság külpolitikájában mindig azt az alapelvet követte, hogy szoros diplomáciai, gazdasági és kulturális kapcsolatokat alakít ki azokkal az országokkal, amelyek a békés egymás mellett élés, az államok közötti kölcsönös megértés, a szuverenitás tiszteletben tartása és a belügyekbe való be nem avatkozás elveinek betartásával alakítják politikájukat - jelentette ki ferdinand marcos, a fülöp-szigetek köztársaságának elnöke.

az elnök abból az alkalmából mondott beszédet, hogy a szovjetunió fülöp-szigeteken akkreditált rendkívüli és meghatalmazott nagykövete átadta az elnöknek megbízólevelét. marcos elmondta: az utóbbi években szilárdabbá váltak a fülöp-szigetek és a szovjetunió közötti kétoldalu kapcsolatok, és meggyőződését fejezte ki, hogy a két ország közötti együttműködés a jövőben továbbfejlődik.

te pn

12.33 300981 0921

--

sk0041 4 230 mtik1043

reagan - fejlődő országok

washington, 1981. szeptember 30. /ap/ - általános megütközést keltett a fejlődő országok körében ronald reagan amerikai elnök beszéde, amellyel kedden washingtonban megnyitotta a nemzetközi valutaalap /imf/ és a világbank együttes évi közgyűlését.

az amerikai elnök saját gazdaságpolitikájának követésére, a „szabadvállalkozás„ erősítésére szólította fel a fejlődő országokat, a segélyek helyett „önsegélyezést„ ajánlva gyógyirként súlyos gazdasági nehézségeikre. kijelentette, hogy a segélyek nem oldanak meg semmit, amíg ezen országok „nem teremtenek rendet„ saját nemzetgazdaságukban. egy erős amerikai gazdaság a műszaki eredmények átadásánál sokkal nagyobb segítség a fejlődő országok számára, mivel exportlehetőségeket biztosít számukra - bizonygatta az amerikai elnök.

13³⁵
gt.

az ap amerikai hírügynökség idézte több fejlődő országot képviselő küldött megjegyzéseit reagan beszédéről. a küldöttek hangsúlyozták, hogy a „szabadvállalkozás”, már több fejlődő országban csődöt mondott, és az amerikai elnök javaslatait újgyarmatosító megközelítésnek nevezték. rámutattak, hogy a legszegényebb országokat gazdasági katasztrófa fenyegeti a fejlett országok nagyobb segélye nélkül. irreálisnak minősítették reagan „nadrágszímeghuzó gazdasági intézkedésekre”, buzdító javaslatát olyan országokra nézve, ahol az egy főre jutó évi nemzeti jövedelem nem éri el a 200 dollárt sem. egy latin-amerikából jött küldött a volt nicaraguai kormányzatot és a jelenlegi salvadori juntát hozta fel példaként arra, hogyan lehet a reagan-féle receptekkel nyomorba dönteni a fejlődő országokat.

reagan „globális gazdasági elképzeléseinek”, politikai súlyát növeli, hogy azokat három héttel a mexikói cancunban megnyíló észak-dél gazdasági csucstalálkozó előtt ismertette.

to lb

12.36 300981 1829

--

sk0042 4 230 mtik1044

„piros brosurá”, - visszhang

new york, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - a pentagon most nyilvánosságra hozott, „a szovjet katonai erő”, című brosurája elferdített tényeken alapszik és semmi köze a valóságos helyzethez - jelentette ki egy televíziós műsorban jim laroque, az amerikai katonai problémákkal foglalkozó tájékoztatási központ igazgatója.

a társadalmi szervezet vezetője megjegyezte, hogy minden évben ugyanabban az időben, mégpedig a katonai előirányzatok kongresszusi vitájakor újabb és újabb „bizonyítékok”, kerülnek elő a „szovjet fenyegetésről”, ezeknek az a célja, hogy háborúval ijesztgesék a közvéleményt és igazolják a fegyverkezési versenyt - mondotta.

gó pn

12.42 300981 0710

13⁴⁰ st

--

sk0043 4 230 mtik1046

Libanon, biztonság

böcz sándor, az mti tudósítója jelenti:

beirut, 1981. szeptember 30. /mti/ - a legfrissebb adatok szerint tizennyolc halálos áldozata és hetven sebesültje van a dél-libanoni zrarijében elkövetett hétfői pokolgépes merényletnek, amelyért ismét a korábbi terrorista akciókat végrehajtó csoport, a libanonnak az idegenektől való megszabadítására alakult front vállalta a felelősséget. a L'orient-le jour című beiruti laphoz eljuttatott közleményében a „front”, bejelentette, hogy a soron következő akciókat szíriai és palesztin vezetők ellen hajtják végre. a közlemény szerzői köszönetüket nyilvánítják mitterrand francia elnöknek, aki „bátran”, állást foglalt amellett, hogy vonjanak ki minden idegen erőt libanonból. a baloldali pártok szövetsége az izraeli titkosszolgálattal együttműködő falangistákat tette felelőssé a bombamerényletekért. a terroristák közleményének hangvétele erős rokonságot mutat a falangista politikai állásfoglalásokkal.

nyugat-beirutban és dél-libanonban változatlanul feszült a helyzet a folytatódó merényletek, helyi fegyveres konfliktusok miatt.

szerdára virradóra ismeretlen fegyveresek gépfegyverekkel és rakétákkal támadtak egy nyugat-beiruti rendőrörsre, egy rendőrt megöltek, hármat súlyosan megsebesítettek. az ostromnak az arab békefenntartó erők vetettek véget. a támadók egy rablásért letartóztatott társukat próbálták kiszabadítani - sikertelenül.

szidonban ismeretlen fegyveresek lelőtték az el-fatah palesztin gerillaszervezet két tagját. nyugat-beirutban négyórás tüzharcot vívtak egymással az el-fatah és a haladó szocialista párt milicistái. a palesztin biztonsági alakulat állította helyre a rendet. a dél-libanoni nabatijeh térségében ismételt összecsapások zajlottak le egyfelől a félkatonai siita szervezet, másfelől baloldali fegyveres osztagok között.

bz/mh fm

13.21 300981 1878

14²⁰
/A

-.-

sk0044 4 230 mtik1047

luns bírál

London, 1981. szeptember 30. /mti-reuter/ - joseph luns, a nato főtitkára szerdán éles kirohanást intézett a nyugat-európai kormányok ellen, mert „csak fél szívvvel képviselik az új típusú amerikai eurostratégiai eszközök telepítésének ügyét,, az atlanti szerződés társaságának londoni találkozáján a nyugat-európai szövetségeseket határozatlansággal, szinte mentegetődző taktikázással vádolta, amellyel - mint hangsúlyozta - képtelen rokonszenvezni.

a nato főtitkára szerint a nyugat-európai kormányok határozatlanságukkal nagy mértékben átengedik a terepet a „szovjetek propagandájának és nyugat-európai idealistáknak, naivoknak és hasonlóknak,,. luns hangsúlyozta, hogy bírálata nem vonatkozik az nszk-ra, amelynek vezetői - legalábbis szerinte -, „csodálatos bátorsággal ellentámadásba lendültek a keleti propagandával szemben,,.

Luns végül arra figyelmeztetett, hogy az atlanti-óceán két partján vallott eltérő nézetek miatt a katonai tömbön belüli szakadás veszélye most nagyobb, mint valaha.

propagandaszólamoktól hemzsegő beszédében csak egyetlen bíráló megjegyzéssel illette washingtont. a neutronfegyver gyártását elrendelő döntés meghozásának módja, mint mondotta, nem volt a „tapintat példája,, a nemzetközi ügyek vitelében.

to fm

13.23 300981 1296

--

sk0045 4 230 mtik1048

iráni repülőgép

London, 1981. szeptember 30. /reuter/afp/upi/ap/taszsz/ - szerdán teherán központjától délre a városra zuhant az iráni légierő egyik szállítógépe. a szerencsétlenség következtében életét veszítette mussza namdzsu iráni hadügyminiszter, valiollah fallahi tábornok, a hadsereg vezérkari főnöke, valamint több más, a gépen utazó igen magas rangú katonatiszt - közölte a teheráni rádió. a katasztrófa oka ismeretlen, túlélők nincsenek.

14²⁷ gf

a hercules c-130 típusú óriásgép sebesülteket, és az abadani ostromgyűrű áttörését irányító tiszteket szállította a fővárosba. a hatóságok egyelőre nem tudták megállapítani, hogy mennyien utaztak a repülőgépen, amely teherán belvárosától mindössze 20 kilométerre délre, egy külvárosban zuhant le. a teheráni rádiótól nyert értesülések szerint a becsapódás helyszínén tartózkodó civilek közül is többen meghaltak.

mussza namdzsu korábban khomeini ajatollahot képviselte az iráni legfelsőbb nemzetvédelmi tanácsban, majd juliusban az azóta meggyilkolt radzsai miniszterelnök nevezte ki hadügyminiszterré. fallahi tábornok a háború egyik legtapasztaltabb iráni katonai vezetője volt, majdnem kezdettől fogva részt vett a harcok irányításában.

ta fm

13.26 300981 1227

.-

sk0046 4 230 mti1049

szolidaritás - lengyel kommentárok /1. rész/

kelemen istván, az mti tudósítója jelenti:

Varsó, 1981. szeptember 30. /mti/ - jobb későn, mint soha - írja a trybuna ludu azzal kapcsolatban, hogy a szolidaritás kongresszusának negyedik napján végre kifejezetten szakszervezeti kérdések is szóba kerültek. a lemp központi lapja kommentárjában idézi a mazowszei regionális szervezet egyik küldöttét, aki felszólalásában közölte: még a kongresszus első szakasza idején az egyik kohómű szolidaritás szervezete sztrájk-készültséget hirdetett a szolidaritás országos egyeztető bizottsága ellen, amiért az nem foglalkozott az embereket közvetlenül érintő kérdésekkel, az életkörülmények javításával. más felszólalók azt emelték ki, hogy az országos egyeztető bizottság referátumának mindennekelőtt a gdanski, a szczecini és a jastrzebiei megállapodások megvalósításával kellett volna foglalkoznia, de ez nem így történt.

mint a kommentátor megjegyzi, a kongresszuson továbbra sincs hiány az olyan megnyilatkozásokból, amelyekből a szocializmus iránti vad gyűlölet árad. változatlanul támadások, kirohanások hangzanak el a hatalom ellen. az egyik delegátus odáig ment, hogy a kormányt „rablóbandának” nevezte. ugyanakkor - írja a trybuna ludu - a keddi vita a korábbiakhoz képest bizonyos irányváltozást is jelzett a szakszervezet tulajdonképpeni funkciója, vagyis a dolgozók

14 30
5f

érdekvédelme, pontosabban ennek reklamálása felé. „a szocialista-ellenes demagógia már nem egyértelműen uralkodik az olivia sportcsarnokban, jóllehet továbbra is van belőle bőven,, - jegyezte meg a trybuna ludu kommentátora.

a varsói televízió híradója szerint a gdanski tanácskozáson egyre inkább kirajzolódik két tendencia: egyfelől a konfrontáció, másfelől a megegyezés-irányvonala. a konfrontáció hívei, köztük rulewski, a bydgoszcki, jurczyk, a szcjecini, bujak a mazowszei regionális szervezet vezetője, valamint andrzej gwiazda, az országos egyeztető bizottság elnökhelyettese nemcsak az állami szerveket és intézményeket támadják, hanem a szolidaritás lech walesa vezette országos egyeztető bizottságát is. a másik irányvonal, a kompromisszum hívei tudatában vannak az ország kritikus helyzetének, és annak, hogy a szolidaritás pozitív szerepet játszhatna a válságból való kijutásban. ugyanakkor nem kétséges, hogy a „mérsékeltek,, egyelőre kifejezetten defenzívában vannak - állapította meg a varsói televízió kommentárja.

kn/so kd

13.33 300981 2453

-. -

sk0047 4 230 mtik1051

a jkszb kb plénuma /1.rész/

márkus gyula, az mti tudósítója jelenti:

— belgrád, 1981. szeptember 30. /mti/ - belgrádban szerdán kibővített teljes ülést tartott a jkszb központi bizottsága. a plénumon fő napirendi pontként az ország jelenlegi társadalmi-gazdasági helyzetének értékelése és a soronlévő legfontosabb feladatok meghatározása szerepelt.

dobroszlav csulafics, a kb elnökségének titkára vitaindító beszámolójában megállapította, hogy az ország gazdasági helyzete súlyos, s ha a mostani irányzatok folytatódnának, akkor a fejlődési ütem lelassulásával, sőt csökkenésével, s fokozódó inflációval kellene számolni, ami mind gazdasági, mind szociális téren egyre nehezebben lenne elviselhető, s kérdésessé tenné az állam külföldi fizetőképességét.

napjainkban egyértelműen arra van szükség, hogy határozottan és halogatás nélkül megállítsuk a kedvezőtlen gazdasági folyamatokat, minden erőnket és eszközünket e cél elérésére összpontosítsuk - mutatott rá, majd így folytatta:

14³⁸
24.

a gazdasági stabilizációs politikánk végrehajtásában eddig elért eredményeket nem szabad lebecsülni. meg kell azonban mondanunk, hogy azok egészében nem kielégítőek. a várt eredményeket nem értük el. ennek egyik oka az, hogy a kommunista szövetség vezető szerveinek, szervezeteinek és tagjainak nagyobb része mindmáig nem értette meg, nem vette tudomásul, hogy országunk nagy gazdasági nehézségekkel küzd. éppen ezért nem a reális helyzetnek megfelelően viselkednek.
/folyt./

már/mh ba

13.36 300981 1506

--

sk0048 4 230 mtik1052

a jkszb kb plénuma /2.rész/

csulafics kifejtette, hogy a helyzet értékelésénél három lényeges körülménnyel kell számolni: 1./ a konvertibilis piacokra irányuló árukivitel lényegesen lassabban nőtt, mint a behozatal, ezért az ország fizetési mérleghiánya olyan méreteket öltött, amit egyre nehezebb finanszírozni; 2./ az ország külföldi eladósodása s további hitelfelvételeinek feltételei leküzdhetetlen akadályt képeznek a hazai termelőerők fejlődése és a lakosság életszínvonal-emelése útjában; 3./ az idén a külföldi hitelek törlesztése és kamatainak fizetése következtében a belső fogyasztásra mintegy 3 százalékkal kisebb összeg áll rendelkezésre, mint amennyi a társadalmi össztermék értéke lesz.

fel kell tehát hagyni azzal a gyakorlattal, hogy többet fogyasztunk, mint amennyit megtermelünk - huzta alá a szónok. a kommunista szövetségnek és minden szocialista erőnek le kell vonnia ezekből a tényekből a szükséges következtetéseket, s minden erejüket a gazdasági stabilizációs politika következetes valóra váltására kell összpontosítani. a két fő feladat: meg kell akadályozni a gazdasági helyzet további romlását, s el kell háritani az ország fizetéseképtelenné válásának veszélyét; pontosan meg kell állapítani a mostani kedvezőtlen gazdasági folyamatok tényleges okait, azokat fel kell számolni a gazdasági helyzet megszilárdítása érdekében. e teendők megvalósítása nem tűr halasztást. a gazdasági stabilizáció a fejlődés biztosításának egyedüli alternatívája. egyedül ez biztosítja a szocialista öngazgatás erősödését, a munkásosztály pozícióinak szilárdítását, a nehézségek leküzdését, s az életszínvonal növelését.

már/mh ba

13.44 300981 1667

14⁴¹
2f

--

sk0049 4 230 mtik1054

a brit munkáspárt leszerelési határozatai

aczel endre, az mti tudósítója jelenti:

brighton, 1981. szeptember 30. /mti/ - a brit munkáspárt országos kongresszusa szerdán brightonban határozatot hozott az ország nukleáris erejének egyoldalú leszereléséről. a döntés értelmében ennek a határozatnak szerepelnie kell az ellenzékben levő párt legközelebbi választási kiáltványában.

a kongresszus állást foglalt valamennyi brit területen vagy felségvizen levő brit, illetve amerikai nukleáris támaszpont bezárása, atomfegyvermentes európai övezetek létrehozása, valamint a brit katonai költségvetés „jelentős mértékű” - más nyugat-európai országok átlagához igazodó - csökkentése mellett.

a kongresszus elutasította a cirkáló szárnyas rakéták /robotrepülőgépek/, illetve a neutronfegyver gyártását, rendszerbe helyezését, s megerősítette a munkáspárt „teljes és feltétel nélküli szembehelyezkedését”, azzal, hogy e fegyverek bármelyikét brit területen vagy brit ellenőrzés alatt álló külföldi támaszpontokon elhelyezzék. ugyancsak feltétel nélkül utasította el a kongresszus a brit polaris-rakétaerőnek trident-rakétákkal való felváltását, amire a thatcher-kormány 10 milliárd dollárt kíván költeni.

egy határozati javaslatot, amely a munkáspárt hivatalos politikájává tette volna nagy-britannia nato-tagságának felmondását, a kongresszus elvetett. az országos végrehajtó bizottság ajánlásának megfelelően állást foglalt a nato-ban maradás, illetve „azon nato-országok /kanada, norvégia, dánia/ számának szaporítása”, mellett, amelyek nem tűrik meg területükön a nukleáris fegyvereket.

az egyoldalú leszerelés most jóváhagyott programját a munkáspárti „árnyékkormány”, ellenzi. denis healey, a párt két napja megválasztott alvezére /az árnyékkormány külügyminisztere/ már hetekkel ezelőtt közölte, hogy nem kíván olyan munkáspárti kormányban részt venni, amely az egyoldalú leszerelés mellett van. az „árnyékkormányt”, azonban nem kötelezik a konferencia határozatai.

ae/so fm

14.13 300981 2029

14^{ar}
gt.

sk0050 4 230 mtik1055

nemzetközösségi konferencia

melbourne, 1981. szeptember 30. /mti-afp, taszsz/- malcolm fraser ausztrál miniszterelnök megnyitó beszédével nyílt meg szerdán melbourne-ben, negyvenegy ország állam- és kormányfőjének részvételével a brit nemzetközösség kétévenként esedékes csúcskonferenciája.

fraser beszédében súlyosnak nevezte a konferencia napirendjén szereplő problémákat, nevezetesen az „észak-dél,, közötti gazdasági kapcsolatokat és namibia jövőjét. namibiáról szólva fraser kijelentette, hogy az ENSZ határozata értelmében a délnyugat-afrikai területnek mielőbb el kell nyernie függetlenségét, és nem szabad engedni, hogy a dél-afrikai köztársaság megakadályozza a rendezést.

shridath ramphal, a nemzetközösség guayanai főtitkára elsősorban a nemzetközösség keretein belül élő sok százmilliós tömegek nyomoruságos körülményeire hívta fel a figyelmet.

margaret thatcher brit miniszterelnök szintén aggodalmát fejezte ki a világgazdasági helyzet miatt, de úgy vélte, hogy a fejlődő országok gondjait nem oldja meg a meglévő javak újraelosztása, amelyek szerinte „egyszerűen nem elegendők,, hanem újakat kell teremteni. thatcher asszony szerint a melbourne-i csúcserőkezleten lesz alkalom más fontos kérdések megvitatására is. ezek között említette az állítólagos „afganisztáni és kambodzsai problémát,, továbbá az afrika déli részében és a közel-keleten fennálló helyzetet.

indira gandhi indiai miniszterelnök figyelmeztetett arra, hogy megnövekedett a két nagyhatalom közötti konfrontáció veszélye és egyre mélyül a szakadék az iparilag fejlett és a fejlődő országok között. utalva az egyesült államok legutóbbi döntésére, hogy fegyvereket szállít Pakisztánnak, gandhi asszony rámutatott, hogy a hidegháború feléléstése akadályozza a térség stabilitásának megteremtését.

robert mugabe zimbabwei miniszterelnök, aki első ízben vesz részt a nemzetközösség konferenciáján, felszólította a tagállamokat, hogy ítéljék el a pretoriai rendszert, támogassák az ENSZ apartheid-ellenes határozatait, valamint a Namibia függetlenségéről intézkedő 435. számú határozatot. mugabe kijelentette, hogy az egész afrikai kontinenst aggasztja a reagan-kormány a dél-afrikai agresszorok irányában tanúsított baráti magatartása.

14¹²
zt.

— szerdán este a „britannia”, jacht fedélzetén i. erzsébet királynő fogadja a konferencián résztvevő küldöttségek vezetőit. a csucsértekezlet érdemi munkája csütörtökön kezdődik - zárt ajtó mögött.

gl fm

14.17 300981 2488

--

sk0051 4 230 mtik1056

„szolidaritás”, - taszsz

Varsó, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - a „szolidaritásnak”, a gdanski kongresszuson terjesztett programtervezetét értékelve a taszsz szovjet hírügynökség arra a megállapításra jut, hogy az egészében véve politikai jellegű. „a tervezet nem egy szakszervezet programja, hanem egy, a társadalom és az ország irányítására igényt tartó politikai párt manifesztuma”, - hangsúlyozza a szovjet hírügynökség.

a dokumentumban gyakorlatilag nem szerepel a szocializmus szó, egyáltalán nem tesznek említést az állammal és annak szerveivel való együttműködési szándékról, hogy megoldhassák Lengyelország összetett problémáit.

a dokumentum szerzői a Lengyelországban uralkodó társadalmi-politikai válságért az „ország korábbi irányítási rendszerét”, teszik felelőssé. a rendszert az eltelt egy évben a nehézségek elmélyítésével vádolják, bár mindenki előtt ismert, hogy az országban uralkodó, anarchiával és összeomlással fenyegető helyzetért a felelősség a „szolidaritás”, szélsőségeseit és más ellenforradalmi erőket terheli.

kiemelve, hogy a „szolidaritásnak”, céljait „fokozatosan”, kell megvalósítania, a tervezet összeállítóit a szocialista tervgazdálkodás, azaz lényegében a szocialista tulajdonviszonyok felszámolására, a szocialista mezőgazdasági termeléssel szemben a magánparaszti gazdálkodás támogatására szólítanak fel, valamint javasolják, hogy Lengyelország térjen át az imperialista befolyás alatt álló nemzetközi gazdasági központokkal való együttműködésre.

a továbbiakban „az öngazgató Lengyelország politikai és kulturális életében a demokrácia alapjaként megvalósítandó világnézeti pluralizmus tervével”, hozakodnak elő. ennek érdekében szerintük a törvényhozó szervek, a végrehajtó hatalom és az

1525
gl.

igazságszolgáltatás működési mechanizmusának megváltoztatása, az alkotmány felülvizsgálata szükséges.

a „szolidaritás”, igényt tart „minden olyan, az államtól független kezdeményezés támogatására, amely az öngazgatás fejlődését segíti elő a kultúra és a népművelés területén”, a szervezet ezért saját tudományos, kulturális és oktatási intézményeket fog létrehozni. a tervezetben megismétlik a „szolidaritásnak”, a tömegtájékoztatási eszközök korlátozás nélküli használatára, valamint mindenekelőtt a rádiós és televíziós adások feletti ellenőrzési jogára vonatkozó követeléseit.

sl ba kd

14.47 300981 2383

-. -

sk0052 4 230 mtik1057

nujoma interju

Luanda/maputo, 1981. szeptember 30. /angop/taszsz/ - a namíbiai nép függetlenségének és szabadságának elnyerését késleltető újabb imperialista manővernek minősítette sam nujoma, a délnyugat-afrikai népi szervezet /swapo/ elnöke azt a találkozót, amelyet a múlt héten csütörtökön new yorkban tartottak az ugynevezett közvetítő csoporthoz tartozó öt nyugati állam külügyminiszterei.

egy interjuban, amelyet az angol angolai hírügynökség készített a swapo vezetőjével, nujoma megbélyegezte az imperializmus összeesküvését, amely szabad kezet ad a fajüldöző dél-afrikai rezsimnek arra, hogy szakadatlanul agressziókat kövessen el az angolai népi köztársaság ellen és szabotálja az ensz biztonsági tanácsának 435. számú határozatát.

nujoma figyelmeztetett arra, hogy a namíbiai népnek nincs más választása, mint fokozni a fegyveres és politikai harcot a hazáját törvénytelenül megszállva tartó fajüldözők ellen. a swapo elnöke ismételten megerősítette, hogy az ensz biztonsági tanácsának 435. számú határozata a namíbiai rendezés egyetlen elfogadható útja, és elutasított minden olyan kísérletet, amely a határozat szabotálására irányul. nujoma azonnali gazdasági szankciókat követelt pretoria ellen, és felszólította a nyugatiak ugynevezett közvetítő csoportját: e büntető intézkedések támogatásával kényszerítsék a fajüldöző rezsimet namíbia gyarmati megszállásának megszüntetésére.

1527
gt

- végezetül a swapo elnöke a világ elnyomott népei, különösen namibia első számú ellenségének nevezte az egyesült államokat, s emlékeztetett arra, hogy reagan hatalomra jutása óta ujultak fel a dél-afrikai köztársaság angola elleni támadó cselekményei, amelyekben a fajüldöző fegyveresek az amerikaiaktól kapott fegyvereket használták.

wr fm

14.51 300981 1775

--

sk0053 4 230 mtik1058

awacs - szaud-arábia

beirut, 1981. szeptember 30. /mti/ - szultán ibn abdul aziz herceg, szaud-arábia hadügyi és légügyi minisztere az al-madina al-munavara című lapnak adott nyilatkozatában visszautasította mindenfajta kompromisszum lehetőségét a hosszú ideje vajudó awacs-ügylettel kapcsolatban. kijelentette, hogy országa csak abban az esetben fogadja el az öt radarrepülőgépet, ha az egyesült államok nem köti előzetes feltételhez a szállítási megállapodás teljesítését. a döntés ezentul az amerikai kormány és a kongresszus kezében van.

a miniszter hozzáfűzte, hogy szaud-arábia más országoktól is beszerezheti a szükséges fegyvereket, amennyiben az egyesült államokra nem számíthat. végezetül azt állította, hogy országa katonai erejének fejlesztése valamennyi arab ország érdekeit szolgálja.

bz/mh fm

14.56 300981 0836

15³⁰
zf.

--

sk0054 4 230 mtik1059

indokina-asean

hanoi, 1981. szeptember 30. /mti/ - újabb átfogó rendezési javaslatot tett a három indokínai ország, vietnam, laosz és kambodzsa a délkelet-ázsiai térség békéje, biztonsága megteremtésére. a tervezet, amelyet phoune sipraseuth laoszi külügyminiszter terjesztett az ensz-közgyűlés elé, az indokínai államok hasonló jellegű korábbi javaslatain alapul, kibővítve, konkrétabbá téve azokat. mint az indokínai hármak által kidolgozott okmány aláhuzza, az előterjesztések összhangban vannak az el nem kötelezett országok 1981 elején tartott értekezletén hozott határozatokkal.

a hétpontos tervezet alapgondolata, hogy az öt asean-tagállamnak /thaiföldnek, malaysiának, szingapurnak, indonéziának és a fülöp-szigeteknek/ és az indokínai országoknak tiszteletben kell tartaniuk egymás függetlenségét, területi sérthetetlenségét, társadalmi és politikai rendszerét, jogos érdekeit, s az esetleges nézeteltéréseket tárgyalásos úton kell rendezniük, külső beavatkozás nélkül. a szóban forgó országok szuverén joga, hogy bel- és külpolitikájukat saját maguk alakítsák az el nem kötelezettség elveinek és az ensz alapokmánya szellemének megfelelően - huzza alá az első pont.

a továbbiakban a gazdasági, tudományos együttműködés alapelveit rögzítik, kitérve arra is, hogy a dél-kinai tenger gazdasági, halászati övezeteinek kijelöléséről, a szigetek hovatartozásáról folyó vitát ugyancsak tárgyalásos úton kell eldönteni. az ötödik pont a térség békéjét, biztonságát fenyegető országoknak, kimondatlanul mindenekeelőtt kínának szól, hangsúlyozva, hogy véget kell vetni mindenfajta külső nyomásnak, fenyegetésnek, ami feszültséget kelt a térség országai között. a szóban forgó országok készek együttműködni más államokkal, nemzetközi szervezetekkel, fogadni segélyeiket, amennyiben azokat nem kötik politikai feltételekhez - hangoztatja a dokumentum. a tervezet elismeri a szóban forgó országok jogát közös védelmi rendszerekben való részvételre, feltéve, hogy ez nem irányul más, térségbeli államok ellen.

végül az indokínai országok javaslata előirányozza egy állandó testület felállítását. ez a két országcsoport egyenlő számú képviselőiből állna /esetleg burma is részt venne benne/, évenként, szükséghelyzetben azonnal ülésezne azzal a céllal, hogy megoldja a vitás kérdéseket.

dp/mh ba

15.00 300981 2330

15 47
st

sk0055 4 230 mtik1060

spanyolország - nato-belépés

Lehel Miklós, az mti tudósítója jelenti:

Madrid, 1981. szeptember 30. /mti/ - a spanyol kormány meg akarja gyorsítani és október végéig be akarja fejezni a tervezett nato-belépés parlamenti vitáját, hogy mielőbb értesíthesse belépési szándékáról a nyugati katonai tömböt. így kívánják elérni, hogy az észak-atlanti tanács decemberi miniszteri ülésének végén Joseph Luns nato-főtthár hivatalosan is a katonai tömbhöz való csatlakozásra szólíthassa fel spanyolországot - írja szerdai számának első oldalán az el pais című madridi napilap.

a kormány ennek megfelelően azt kívánja, hogy a képviselőház külügyi bizottsága már a jövő hét elején kezdje meg a kormány által a belépéshez kért felhatalmazás megvitatását. a lap szerint madridban ugyan tudják, hogy egyes nato-tagállamok, mint dánia és hollandia, bizonyos kétségeket táplálnak az atlanti szövetség kibővítésének időszerűségét illetően, és nem tudják, milyen álláspontra helyezkednék választási győzelme esetén egy szocialista görög kormány, biznak azonban abban, hogy, mivel az esetleges ellenállás csak kisebb nato-országoktól indulhat ki, ez az ellenállás megfelelő politikai és gazdasági nyomással legyőzhető. így remélik, hogy 1983-ban már a szövetség tagjaként részt vehetnek a nato-tanács tavaszi miniszteri értekezletén.

a spanyol szocialista munkáspárt országos vezetősége keddi ülésén megvitatta a pártnak a nato-belépés parlamenti vitájával kapcsolatos taktikáját. elhatározták több olyan módosító indítvány benyújtását, amely akadályozza vagy késlelteti a kormány belépési tervének a végrehajtását. az ülés után közölték, hogy a spanyol szocialista munkáspárt is már több mint félmillió aláírást gyűjtött, népszavazást követelve a nato-belépésről. a spanyol kommunista párt már a múlt héten bejelentette, hogy összegyűjtötte a népszavazás kiírásához az alkotmányban megkövetelt félmillió szavazatot. mindkét párt tovább folytatja az aláírások gyűjtését.

Leh/hi fm

15.09 300981 2001

15 50
24

sk0056 1 230 mtik1061 /kiegészítés mtik1008-hoz/

Lázár györgy dániában

mai mtik1008 számú hírünkben /Lázár györgy dániában/ az utolsó sor végére kérjük hozzáírni: „erre a látogatásra elkísérte a magyar miniszterelnököt erling olsen dán lakásügyi miniszter.

gf kd

15.11 300981 0237

-. -

sk0057 4 230 mtik1062

spanyol élelmiszerhamisítás

madrid, 1981. szeptember 30. /mti/ - a spanyol rádió szerdán közölte, hogy a majadondai élelmiszervizsgáló állomás megállapította, hogy az olcsón árusított vörös borok tekintélyes részében nagy mennyiségű, az egészségre ártalmas anyag jelenlétét fedezte fel. az élelmiszervizsgáló intézet jelentése szerint egyes bortermelők konzerválási célból belekevertek a borba egy olyan vegyi anyagot, amelynek használata csak a bortartályok fertőtlenítésére engedélyezett. mindazonáltal egyelőre nem rendelték el az így kezelt borok árusításának megtiltását, mert a borban felfedezett mérgező anyag az intézet megállapítása szerint csak igen nagy mennyiség fogyasztása esetén okoz ártalmakat.

ugyanakkor továbbra sem oldották fel a kagylófajták árusítására és fogyasztására a multheti tömeges mérgezések nyomán elrendelt tilalmat. azt azonban megállapították, hogy a mérgezést nem a kagylóknak a tisztítótelepeken történt helytelen kezelése okozta, hanem a tenger vizében végbement biológiai folyamatok, bizonyos planktonok és amóbák megjelenése.

néhány nappal ezelőtt az egyik madridi napilap leleplezte, hogy az üzletekben árult egyik vajfajta nagy mennyiségű kóli-bacillust tartalmaz. az említett vajfajtát továbbra is árusítják az élelmiszerüzletekben.

15 58
JK

a spanyolországban a mérgezett étolaj fogyasztása nyomán feltárt sokféle élelmiszerhamisítás ellen és az étolajmérgezés áldozatainak nyújtandó fokozottabb támogatásért szerda estére a baloldali pártok, a spanyol kommunista párt és a spanyol szocialista munkáspárt, valamint a két nagy szakszervezeti központ, a munkásbizottságok és az ugt nagyszabású tüntetést hívott egybe a spanyol fővárosba.

leh/hi kd

15.20 300981 1719

-.-

sk0058 1 230 mtik1063 /kiegészítés az mtik1008 sz. hirhez/

lázár györgy dániában

mai mtik1008 számú hírünkben /lázár györgy dániában/ a második bekezdés utolsó sorának végére kérjük hozzáírni:

„lázár györgyöt a látogatásra elkísérte anker jörgensen dán miniszterelnök.

gf kd

15.42 300981 0245

-.-

sk0059 4 230 mtik1064

james reston carterről

washington, 1981. szeptember 30. /mti/ - james reston, a neves amerikai publicista azt jósolja, hogy jimmy carter volt amerikai elnök visszatér a politikai életbe, meghozza a salt-ii. szerződés megvédésének programjával.

a the new york times szerdai számában megjelent kolumnájában reston a volt amerikai elnök születésnapjáról emlékezik meg. az 57 éves carter - írja - a politikai élettől való távolmaradásra tett ígérete ellenére „tul fiatal és tul egészséges,, ahhoz, hogy ne próbálkozzék újra.

16²²
st

reston választási kampányba illő dicsőretekkel halmozza el cartert, aki „az események matematikai szemléletével,, és rendkívüli munkabíráásával nyerte el a köztudottan liberális érzelmi publicista tetszését. carter választási vereségét reston a kedvezőtlen gazdasági körülményeknek, továbbá a tuszválságnak tulajdonítja.

a the new york times kolumnairója ötletet is ad carternek a politikai életbe való visszatérésre. emlékeztet arra, hogy egy elfelejtett amerikai törvény értelmében a volt elnököknek joguk van kifejezni véleményüket a kongresszusban. „carter lehet az első, aki él ezzel a jogával. ő volt az, aki a szovjetunióval aláírta a hadászati fegyverzetkorlátozási szerződést, amelyet azután a szenátus és reagan elvetett, de amely elkerülhetetlenül újra megvizsgálásra kerül. ford és nixon, akik ugyancsak harcoltak a fegyverzetkorlátozásért, szintén csatlakozhatnak hozzá,,.

a volt elnökök - reston szerint - olyan hatalommal bírnak, amelyet sohasem használtak ki igazán. carter - írja - kivétellé válik majd, mivel „rendelkezik a kellő elszántsággal és idővel ahhoz, hogy elmondja véleményét,,.

br/mh fm

15.47 300981 1686

--

sk0060 4 230 mtik1065

czinege bécsben

bécs, 1981. szeptember 30. /mti/ - czinege lajos hadseregtábornok, honvédelmi miniszter vezetésével szerdán magyar katonai küldöttség érkezett ausztriába, négynapos hivatalos baráti látogatásra. a kormány tagja vendéglátójának, otto rösch osztrák hadügyminiszternek két évvel korábbi hivatalos magyarországi látogatását viszonozza.

sz fm kd

15.51 300981 0379

16 ²⁵/_{gt}

--

sk0061 4 230 mtik2001

usa - új fegyverrendszerek /1.rész/

bokor pál, az mti tudósítója jelenti:

washington, 1981. szeptember 30./mti/ - mint a the washington post szerdán amerikai kormányforrásokra hivatkozva közölte, reagan elnök az mx-rakétarendszer kiépítése és a b-1 bombázók sorozatgyártásának megkezdése mellett döntött.

az elnök pénteken készül „fontos védelmi tárgyú bejelentéseket tenni”, de a the washington post címloldalás jelentéséből ítélve a fehér ház szokás szerint előre kiszivárogtatja a döntések lényegét.

nem ismeretes még, hogy reagan a hatalmas költséggel megépítendő rakétarendszer melyik változata mellett döntött. a szerdai amerikai sajtó azonban tudni véli, hogy száz mx-rakétából és ezer silóból álló rendszert építenek ki a nevadai sivatagban. ez egyszersmind az eredeti carter-féle mx-terv elvetését jelenti. az utóbbi értelmében 4600 siló között földalatti folyosókon mozgattak volna 200 mx-rakétát.

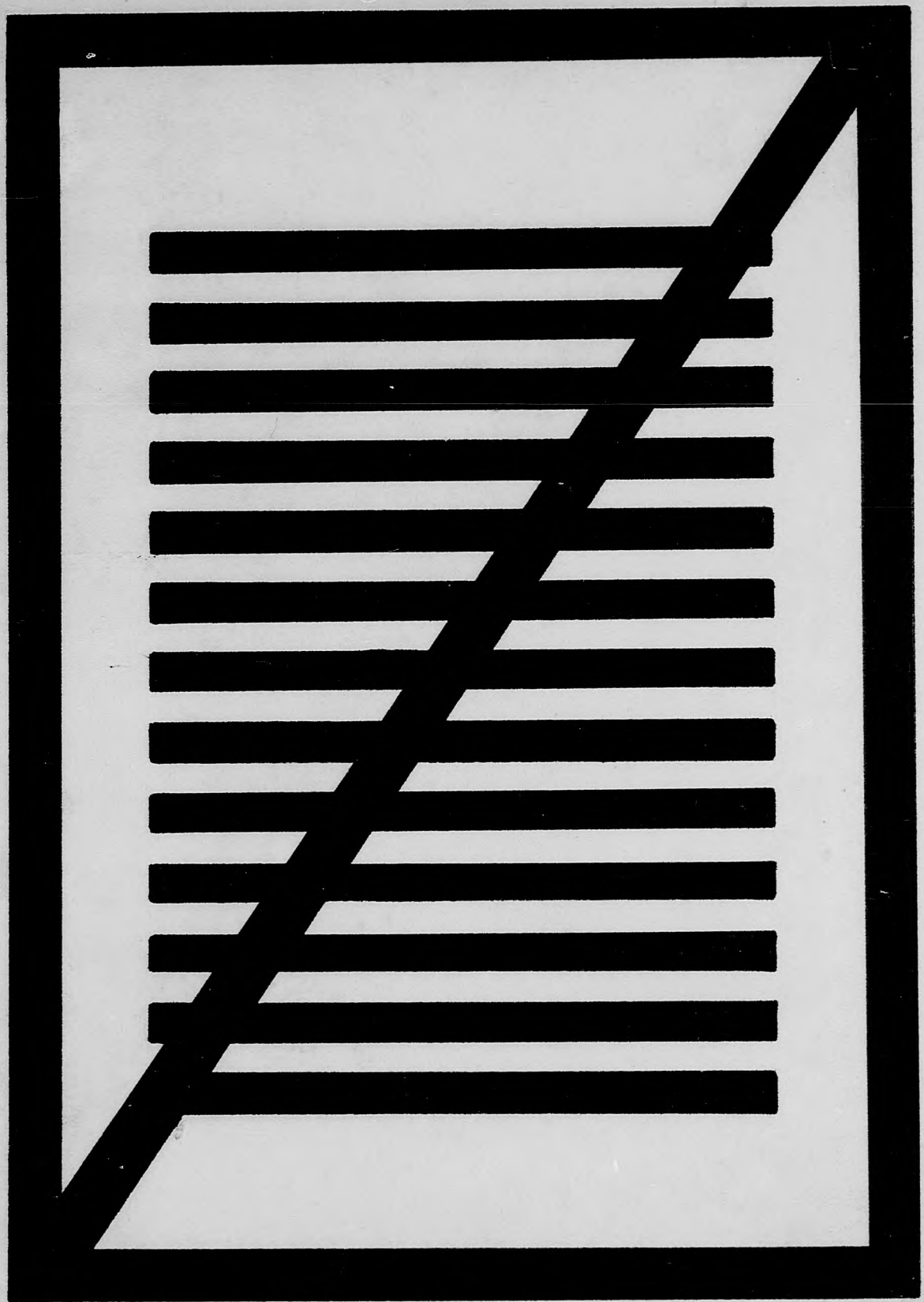
reagan a választási kampány idején ellenezte az egész mx-tervet. ha a the washington post értesülése megfelel a valóságnak, az elnök most ugyanannak a tervezetnek egy olcsóbb, de gyorsabban megvalósítható, a stratégiai fegyverkezési hajszája folytatása szempontjából hasonlóan veszélyes tervezet megvalósítása mellett döntött.

a b-1 bombázó tervét viszont a carter-kormányzat vetette el azon a címen, hogy mire a száz hadászati bombázóból álló sokmilliárd dolláros költségű légiflotta elkészül, a b-1 már tulságosan sebezhető lesz. reagan - írja a the washington post - most úgy határozott, hogy megépítik az első ötven b-1 bombázót, s ha addigra elkészülnek a „surranónak”, nevezett és ellenséges radarok által nehezen felderíthető új konstrukció végleges tervei, akkor a hadászati légierőt a továbbiakban azokkal töltik fel. /folyt./

br/hi fm

15.58 300981 1802

16 ²⁹/₉₄

„a trybuna ludu szerdai számában a szolidaritás kongresszusának menetéről közölt kommentárjában megjegyzi: a kongresszuson továbbra sincs hiány...stb. /az eredeti változat második szakaszával folytatódik/.

gf kd

16.26 300981 0451

--

sk0064 4 270 mtik2004

embargó 21,00 óráig !

szovjetunió - téli időszámítás

moszkva, 1981. szeptember 30. /mti/ - moszkvai idő szerint szeptember 30-án éjjélkor, amikor budapesten még csak este 9 óra volt, a szovjetunióban is átálltak a téli időszámításra. ezzel ismét két órára csökkent a moszkva és budapest közötti időkülönbség.

a nyári időszámítást az idén alkalmazták először a szovjetunióban. megszüntét különleges intézkedések is kísérik: módosítják az országon belüli időzónákat. a szovjetunióban 12 időzóna van, amelyeknek határait korábban nem minden területen vették figyelembe. eddig az ország 29 autonóm köztársaságában, területén és autonóm körzetében tért el az időszámítás az időzónától. ezeknek az eltéréseknek a kiküszöbölésével most sok helyütt módosul majd a helyi időszámítás. vannak olyan vidékek, ahol a zónaidőtől való eltérés jelenleg két óra. ezeken a helyeken az átállítás fokozatos lesz. most csak egy órával kerülnek közelebb ezek a vidékek a tényleges zónaidőhöz, s jövőre áll helyre végleg az összhang a zónaidő és a helyileg számított idő között.

fl/vs ht

16.29 300981 1097

16⁴⁵
st.

--

kül

- 55 -

1981.09.30.

sk0065 4 230 mtik2005

kozmosz-1312

moszkva, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - a szovjetunióban szerdán föld körüli pályára bocsájtották a kozmosz-1312 jelzésű mesterséges holdat. fedélzetén a világűr tanulmányozására szolgáló berendezéseket helyeztek el. a szputnyik kezdeti keringési ideje 116 perc, a föld felszínétől mért legnagyobb távolsága 1531 kilométer, legkisebb távolsága 1495 kilométer, pályájának az egyenlítő síkjával bezárt hajlásszöge 82,6 fok.

sc ht

16.33 300981 0464

-.-

sk0066 4 230 mtik2006

a szerkesztőségek figyelmébe!

-----
a mai sk0037. /szovjet távirat-kinai évforduló/ sz. anyagunk első bekezdése helyesen így fejeződik be:

....alkalmából üdvözlő táviratot küldött a kínai országos népi gyűlés állandó bizottságának

és a kínai népköztársaság államtanácsának.

-----
bs

17.38 300981 0397

Nur

-.-

sk0067 1 230 mtik2007

a szerkesztőségek figyelmébe!

-----

mai sk0019, mtik1021 sz. hírünk - sevardnadze - izvesztyija /1. rész/ - 2. bek. 6. sorában a szám helyesen:

... az mszmp xii. /tizenkettedik/ kongresszusán ...

-----

nm bs

17.41 300981 0302

--

sk0068 4 230 mtik2008

kinai fogadás

moszkva, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - jang sou-cseng, a kínai népköztársaság szovjetunióban akkreditált nagykövete szerdán fogadást adott moszkvában a kínai népköztársaság kikiáltásának 32. évfordulója alkalmából.

a fogadáson szovjet részről jelen volt ivan grisin külkereskedelmi miniszter-helyettes, leonyid iljicsov külügyminiszter-helyettes és több más hivatalos személyiség.

ti ht bs

17.57 300981 0434

Nm

--

sk0069 4 230 mtik2009

mubarak - usa

kairó, 1981. szeptember 30. /mti/ - hoszni mubarak egyiptomi alelnök csütörtökön washingtonba utazik, hogy anvar szadat „fontos üzenetét”, átadja ronald reagan amerikai elnöknek - jelentették be egy nappal indulása előtt, szerdán kairóban.

a váratlan bejelentést illetékes helyen nem kommentálták, így nem közölték azt sem, hogy mit tartalmaz az egyiptomi elnök üzenete. mubarak, aki legutóbb az év elején járt washingtonban, hogy egyiptomi részről megteremtse a személyes kapcsolatot az új amerikai kormányzattal, általában a stratégiai egyeztetés céljával tesz látogatást az egyesült államokban.

az egyiptomi alelnök három napot tölt az amerikai fővárosban, s fogadja őt alexander haig külügyminiszter, valamint caspar weinberger hadügyminiszter is.

rg/vs pl bs

18.02 300981 0812

--

sk0070 4 230 mtik2010

„szolidaritás”, — kongresszus - ötödik nap

gdansk, 1981. szeptember 30. /mti/ - a „szolidaritás”, gdanski kongresszusának ötödik napján a tizenhárom témabizottság anyagainak ismertetése kezdődött meg. ezek a bizottságok készítik elő a szervezet programtervezetének megvitatását. eddig több, mint 200 felszólaló jelentkezett a vitára. a „szolidaritás”, kongresszusának sajtóközpontjában szerda délelőtt közzétették a programtervezetet.

mj-zse/im ht bs

18.15 300981 0475

Nim

--

sk0071 4 230 mtik2011

izvesztyija - nürnberg

moszkva, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - a nürnbergi per rendkívül nagy történelmi jelentőségű esemény volt - írja a moszkvai izvesztyija szerdai száma a német háborus főbűnösök perében született ítélethozatal 35. évfordulója alkalmából megjelent cikkében. - nürnbergben az agresszió, a fajüldöző politika, a népek rabigába kényszerítése és a népiirtás felett mondtak ítéletet - állapítja meg a lap. - a per számos olyan nemzetközi jogszabály létrejöttét eredményezte, amelyeket a későbbiek folyamán az ENSZ közgyűlése is megerősített, s amelyek a nemzetközi kapcsolatok kialakításának részeivé váltak. a nürnbergi ítélettel a világ közvéleménye gyakorlatilag azt a tényt fogadta el, hogy az agresszív háború, a háborus bűnök, az emberiség ellen elkövetett mindenfajta más bűncselekmények a legsúlyosabb nemzetközi bűncselekményeknek minősülnek.

a nürnbergi ítéletek - írja az ujság - szigorú figyelmeztetés mindazok számára, akik agresszív háború kirobbantására tesznek kísérletet, tömegpusztító fegyvereket alkalmaznak, vagy szándékoznak alkalmazni, és arra törekednek, hogy konfliktusokat idézzenek elő egyes államok között.

bár a második világháborút követő események igen bonyolult és ellentmondásokkal teli folyamatot indítottak el Európában, mégis kétségtelen, hogy a nürnbergi tanulságok mindmáig érvényesek: a béke megőrzésébe és a békés építőmunkába vetett hit, az európai népek szilárd eltökéltsége minden háborus veszéllyel fenyegető konfliktus elhárítására, ma már politikai valósággá vált - írja az izvesztyija.

dr ht bs

18.25 300981 1585

-.-

sk0072 4 230 mtik2012

nds - sajtóértekezlet /1.rész/

sebestyén tiber, az mti tudósítója jelenti:

prága, 1981. szeptember 30. /mti/ - a nemzetközi diákszövetség /nds/ vezetői szerdán sajtóértekezletet tartottak prágában, a szervezet székhelyén a haladó és demokratikus diák-világmozgalom

Nuv

egységének megbontására irányuló reakciós törekvésekről és a nemzetközi diákegyesület /isa/ megalakításának ezekkel összefüggő tervéről.

mint (srinivasan) kunalan főtitkár és az ndsz más vezető képviselői elmondták, ez év júniusában párizsban az egyik francia diák szervezet, a szakadár irányzatáról ismert unef-dijon megrendezte néhány hasonló tömörülés és csoport találkozóját, s ennek résztvevői elhatározták saját nemzetközi szervezetük, az ugynevezett nemzetközi diákegyesület /isa/ létrehozását. e tervet támogatja az egyesült államok haladó diákmozgalmából nemrég kiszakadt amerikai diákegyesület, továbbá az ugynevezett független lengyel diákszövetség is, s jellemző az a párizsi találkozón született provokatív elgondolás, hogy az isa alakuló kongresszusát varsóban kívánják megtartani.

a francia fővárosban lezajlott összejövetel résztvevői azonban - állapították meg a prágai sajtótájékoztatón - nem képviseltek tényleges erőket és diáktömegeket, legfeljebb egyes jobb- vagy szélsőbaloldali irányzatú szakadár csoportosulásokat, illetve csak saját magukat, s így a nemzetközi diákmozgalomnak is csupán törpe kisebbségét. azóta egész sor olyan nemzeti diák szervezet - mint például a ciprusi, a brazil és a salvadori -, amelyek nevében egyesek párizsban hivatalos megbízás nélkül, tehát jogtalanul szerepeltek, erélyesen elhatárolta magát ettől az egységbontó akciótól. witold nawrocki, az ndsz alelnöke a sajtóértekezleten közölte, hogy az általa képviselt lengyel szocialista diákszövetség, amely házájában továbbra is a legnagyobb létszámú diák szervezet, az isa alakuló kongresszusának varsói megrendezésére vonatkozó tervet olyan kihívásnak tekinti, amely a lengyelországi helyzet normalizálását akarja akadályozni.

a párizsi találkozó résztvevői hevesen támadták az ndsz-t, ismételve a nemzetközi diákmozgalom szakadárjai által ellene már sok éve hangoztatott alaptalan vádakat. ezzel azonban csak azt akarják elérni, hogy rombolják a nemzetközi diákszövetség köré tömörült haladó és demokratikus ifjúsági erők antiimperialista egységét, a nemzetközi diákösszefogás kialakult és bevált formáit, kiszolgálják a világ imperialista és más reakciós köreinek érdekeit, s ugyanez a céljuk az isa tervezett létrehozásával is - hangoztatták az ndsz vezetői. /folyt./

sn /vs ht bs

18.31 300981 2596

Nm

sk0073 4 230 mtik2013

ndsz - sajtóértekezlet /2.rész/

a prágai sajtóértekezleten bejelentették: a párizsi találkozó a tanulóifjúság körében világszerte nagy felháborodást keltett, s az egységbontás ellen sorra állást foglalnak a jelentős diákszervezetek és diákfórumok. a legutóbbi időszakban például elítélő határozatot hozott róla a latin-amerikai és karibi regionális diákszervezet, 35 afrikai diákszervezet nemrég tanzániában lezajlott értekezlete, nagy-britannia és finnországi nemzeti diákszövetsége, a lengyel szocialista diákszövetség, a szovjetunió diáktanácsa, valamint a magyar egyetemi és főiskolai hallgatók országos tanácsa.

a nemzetközi diákszövetség titkársága néhány nappal ezelőtt nyilatkozatban leplezte le a szakadár törekvések politikai hátterét és az is szervezőinek valódi szándékait, továbbá felhívta a valóban nagy tömegeket képviselő diákszervezeteket - az ndsz tagszervezeteit és a velük együttműködő diáktömörüléseket -, hogy egységük további szilárdításával válaszoljanak a reakciós mesterkedésekre.

sn /vs ht bs

18.33 300981 1047

--

sk0074 4 230 mtik2014

Lázár György hazautazott

-koppenhága, 1981. szeptember 30. /mti/- kétnapos hivatalos dániai látogatását befejezve szerdán a késő délutáni órákban koppenhágából hazautazott Lázár György, a minisztertanács elnöke és kísérete.

pk pl bs

18.35 300981 0253

Nm

--

sk0075 4 230 mtik2015

Lengyel helyzetkép

kelemen istván, az mti tudósítója jelenti:

varsó, 1981. szeptember 30. /mti/ - Lengyelországban a wroclawi körzeti ügyészség vádat emelt az alsó-sziléziai „szolidaritás” szervezet kiadványának szerkesztője ellen. kornel morawiecki azért áll bíróság elé, mert májustól szeptember közepéig az általa szerkesztett bulletinben a lengyel-szovjet szövetséges kapcsolatok ellen irányuló propaganda anyagok jelentek meg.

roman malinowski miniszterelnök-helyettes elnökletével varsóban szerdán plenáris ülést tartott az élelmiszer-gazdasági tanács. a testület az élelmiszer-árak szerkezetének javasolt változtatásaival, valamint a mezőgazdaság és az élelmiszer-gazdálkodás más időszerű kérdéseivel foglalkozott.

előzőleg a szejm belkereskedelmi, kisipari és szolgáltatási bizottságának ülésén megállapították, hogy szeptemberben mintegy 15 ezer tonna hus hiányzott a jegyek árufedezetének biztosításához. lisztből ugyanakkor javult az ellátás, s valószínűvé vált, hogy ezt a terméket a jövőben már nem jegyre adják. nagy gondok vannak ugyanakkor a lakosság szénellátásával és a pipereszappannal is. a tervek szerint ez utóbbiból - a bányászvidékek kivételével - egy felnőtt lakosnak kéthavonta egy darab jár majd jegyre.

varsóban bejelentették, hogy október 1-től 90 százalékkal drágulnak a szocialista országokba és 60 százalékkal a tőkés-országokba szóló nemzetközi vasuti- és repülőjegyek.

kn/im ht bs

18.38 300981 1463

-.-

sk0076 4 230 mtik2016

gromiko - találkozók - 2

new-york, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - andrej gromiko szovjet külügyminiszter szerdán new-yorkban, az ENSZ székhelyén megbeszélését tartott ilter türkmennel, a török diplomácia vezetőjével.

Nm

a baráti légkönyű tárgyaláson eszmét cseréltek a kölcsönös érdeklődésre számot tartó nemzetközi kérdésekről, beleértve az ENSZ-közügyülés 36. ülészakájának munkájával összefüggő témákat. hangsúlyozták szándékukat, hogy a szovjet-török kétoldali kapcsolatokat a jövőben is a jószomszédi viszony alapján, a két nép és a világbéke érdekében kívánják fejleszteni.

ts ht bs

18.40 300981 0613

--

sk0077 4 230 mtik2017

knk - mongol üdvözet

ulánbátor, 1981. szeptember 30. /moncame/ - a mongol népköztársaság minisztertanácsa táviratot intézett szerdán a kínai népköztársaság államtanácsához. a táviratban a mongol kormány az egész mongol nép nevében üdvözölte a kínai népet a népköztársaság kikiáltásának 32. évfordulója alkalmából.

km ht bs

18.42 300981 0348

--

sk0078 4 230 mtik2018

usa—szovjetunió /1.rész/

bokor pál az mti tudósítója jelenti

washington, 1981. szeptember 30. /mti/ - újabb kommentárokból foglalkoznak a szerdai amerikai lapok andrej gromiko szovjet és alexander haig amerikai külügyminiszter new york-i tanácskozásaival. a the new york times megállapítása szerint ezek nyomán „nem következett be meglepő fejlemény a kapcsolatokban, de haig és gromiko elkerülte a feszültségek további éleződését,„.

bernard guertzman, a the new york times külügyminisztériumi főtudósítója egyszer mind rámutat: amerikai hivatalos személyiségek, mindenekelött maga haig külügyminiszter, kedden minden erővel arra

Nim

törekedtek, hogy az egyetértésnek még a látszatát is eloszlassák. haig „nem”, -mel válaszolt arra a kérdésre, hogy csökkent-e a feszültség a két ország között, egy meg nem nevezett magasállású személyiség pedig kijelentette: „őszintén szólva nem mondhatom, hogy bármiben is előre léptünk volna, kivéve a hadszintéri nukleáris fegyverekről szóló tárgyalások kitűzését.„ haighez közelálló forrásokból a the new york times úgy értesült, hogy „a november 30-án kezdődő tárgyalásokon nem várnak gyors haladást,„.

magyarozatként guertzman kifejti, hogy milyen különbségek vannak az amerikai és a szovjet álláspont között az európai nukleáris rakétákról folytatandó tárgyalások lehetséges témáit illetően. lényegében arról van szó, hogy a szovjetunió álláspontja szerint ezekből a tárgyalásokból nem maradhatnak ki az Európában állomásozó amerikai bombázók és az amerikai repülőgép-anyahajók nukleáris fegyverei.

a new york-i lap tudósítója úgy tudja, hogy a tárgyalásokon nézeteltérések mutatkoztak olyan kérdésekben, mint „afganisztán, kambodzsa, a közel-kelet, a távol-kelet, latin-amerika, az emberi jogok és a szovjetunióból való emigráció,„.

a the new york times mindennek alapján nem tartja közelinek egy szovjet-amerikai csucstalálkozó lehetőségét. /folyt./

br/vs pl bs

18.48 300981 1955

--

sk0079 4 230 mtik2019

usa — szu /2.rész/

a szerkesztőségek tájékoztatására!

-----

guertzman háttér-információja az eddigi egyetlen megbízhatónak tűnő jelentés a hétfői gromiko-haig találkozáson történetekről, kivéve azokat az értesítéseket, amelyeket maga haig szolgáltatott az nbc kedd reggeli híradójában.

a the new york times további megjegyzései a találkozó légköréről: „haig tanácsadói szerint a találkozáson nem volt „ökölmutogatás,„ és a vita civilizált hangnemben folyt, a haig és gromiko által a nyilvánosság előtt alkalmanként használt bombasztikus frázisok nélkül.„

Nu

„az amerikaiak szerint haig azzal vádolta a szovjeteket, hogy megpróbálnak előnyhöz jutni a világ számos részében adódó zavargások kihasználásával, és nem mutatják azt a fajta kölcsönösséget, amelyre a hetvenes évek elején, az enyhülés csúcspontján aláírt egyezmények szőlítették fel a feleket. haig aláhuzta a kormányzat aggodalmát a növekvő szovjet katonai erő miatt, amely szerinte fenyegetést jelent a nyugatra nézve.,,

gromiko - írja guertzman - a maga részéről tagadta, hogy a szovjetunió nukleáris fölényre törekednék, vagy bárkit is fenyegetne. a reagan-kormányzatot vádolta azzal, hogy fegyverkezési hajszába kezd, s tiltakozott amiatt, hogy oly lassan halad előre a hadászati fegyverzetkorlátozás előkészítésével. haig válasza: az egyesült államok kidolgozza saját salt-álláspontját, s jövő tavasszal, ha addigra a hadszíntéri tárgyalások előrehaladnak, a két folyamat „egybeolvadhat,,.

a felsorolt nézeteltérések ellenére „nyilvánvaló erőfeszítéseket tett mindkét fél arra, hogy elkerülje azt a nyilvános vitát, amely 1977-ben az akkor hivatalba lépett carter-kormány és a szovjetek első találkozásját követte,,.

a csucstalálkozóról: „az amerikaiak, érezve, hogy az oroszok jobban szeretnék ezt a találkozót, mint ők, amellet vannak, hogy mielőtt beleegyeznének a csucstalálkozóba, haladást kell elérni bizonyos kérdésekben a nézeteltérések felszámolása irányában. ezért kevés hivatalos személyiség számít csucstalálkozóra a közeli jövőben.,,

br/vs pl bs

18.53 300981 2109

.-.

sk0080 4 230 mtik2020

haig - awacs

bokor pál, az mti tudósítója jelenti:

washington, 1981. szeptember 30. /mti/ - alexander haig amerikai külügyminiszter szerdán new yorkból visszatért washingtonba, hogy bekapcsolódjék a kormányzat és a kongresszus között kialakult „awacs-háboruba,,.

Nu

haig hat külügyminiszteri találkozót mondott le, illetve halasztott el new york-ban, hogy a fővárosba visszatérve személyesen számolhasson be az elnöknek azokról a tárgyalásokról, amelyeket richard murphy rijadi amerikai nagykövet folytatott szaud-arábiai vezetőkkel az awacs radar-repülőgépek amerikai felügyeletéről. a reagan-kormánynak ugyanis a jelek szerint csak abban az esetben van reménye az üzlet kongresszusi elfogadtatására, ha sikerül rábeszélnie szaudi partnereit, hogy fogadják el valamilyen formában az amerikai jelenlétet a megvásárolandó kémrepülőgépeken.

az awacs-szállításokat tartalmazó csomagtervet az amerikai kormány hivatalosan szerdán terjesztette a kongresszus elé. howard baker szenátor, a republikánus szenátusi többség vezetője ugyancsak szerdán arról tájékoztatta az elnököt, hogy a szenátusban nem rendelkezik megfelelő számú szavazattal a tervezet elfogadtatárához.

haig csütörtökön a szenátus külügyi bizottságában nyilatkozik a szaud-arábiai fegyverüzlet ügyében, majd pénteken visszatér new york-ba, hogy befejezze diplomáciai tárgyalásait.

br/vs pl bs

18.56 300981 1397

-.-

sk0081 4 230 mtik2021

rogers

London, 1981. szeptember 30. /mti-reuter/afp/ - bernard rogers amerikai tábornok, a nato európai haderőinek főparancsnoka szerdán azt bizonygatta, hogy nincs érdeellentét az egyesült államok és nyugat-európa között a nukleáris hadszíntéri erők kérdésében, és figyelmeztetést intézett azokhoz, akik a nato-n belül ellenzik az új típusú amerikai nukleáris fegyverek nyugat-európai telepítését.

az atlanti szerződés társaságának londoni találkozóját megnyitó beszédében rogers nyilvánvalóan a nyugat-európába telepítendő új amerikai nukleáris eszközök miatt aggódó nato-szövetségeseket akarta megnyugtatni, amikor kijelentette: az amerikai pershing-2 atomrakéták és a manőverező robotrepülőgépek nyugat-európai telepítésének semmi köze egy olyan tervhez, hogy egyedül európa területére korlátozzanak egy esetleges nukleáris háborút. a tábornok szerint éppen ellenkezőleg, „az amerikai atomrakéták telepítése alapvetően megerősíti az amerikai nukleáris stratégiai rendszerek és az európai biztonság összekapcsolását, ami csak növeli ezeknek a rendszereknek a tényleges elrettentő hatását,„.

Nm

a tábornok az állítólagos szovjet fenyegetésre hivatkozva „óvott”, a nyugat-európai „semleges biztonságpolitikától”, azaz figyelmeztetést intézett azokhoz, akik ellenzik az új típusú amerikai nukleáris fegyverek nyugat-európai telepítését. a tábornok, elismerve, hogy az atomrakéták ügye politikai feszültséget okozott a nato-ban, arról igyekezett meggyőzni a tanácskozás résztvevőit, hogy az amerikai nukleáris eszközök nyugat-európai telepítése „csökkenti az atomfegyverekhez való folyamodás valószínűségét”,.

a fegyverzetkorlátozási tárgyalásokról szólva a tábornok állást foglalt a nato 1979 decemberi - az amerikai atomrakéták telepítését, és az erről szóló kelet-nyugati tárgyalásokat egyaránt előirányzó - „kettős határozata”, mellett. rogers ezzel összefüggésben azt hangsúlyozta, hogy a tárgyalásokhoz „az akarat és erő”, pozíciójából kell hozzákezdeni.

lp bs

19.02 300981 2011

-.-

sk0082 4 230 mtik2022

zablocki-nyilatkozat

washington, 1981. szeptember 30. /mti-ap/ - a reagan-kormányzat külföldi fegyverszállítási politikája veszélyes fegyverkezési versengést indíthat el a harmadik világ országai között, és minthogy kimeríti az amerikai katonai készleteket, sérti az amerikai erők készültségét is - jelentette ki szerdán clement zablocki, a washingtoni képviselőház külügyi bizottságának elnöke.

zablocki kijelentette: reagan politikája csak az elérhető hasznokat tekinti, és nem veszi számításba az ilyen méretű külföldi fegyverszállítás negatív következményeit. a külföldre irányuló fegyverszállításokat korlátok közé szorító korábbi kormányzatok politikájától eltérően ez a kormányzat aktívan elősegíti és támogatja az eladásokat - mondotta zablocki.

mint ismeretes, reagan júliusban hagyta jóvá azt a politikai direktívát, amely az egyesült államok „átfogó védelmi helyzete alapvető elemének, külpolitikája elengedhetetlen részének”, nyilvánította a külföldre irányuló fegyverszállításokat.

a külügyi bizottság elnökének éles bírálatával egyidőben hozták nyilvánosságra egy kongresszusi csoport jelentését a volt carter-, valamint a reagan-kormányzat fegyverszállítási politikájáról. a

Nur

jelentés nem tér ki az utóbbi időkben vitatott awacs repülőgépek kérdésére, ugyanakkor megkérdőjelez több más fegyverszállítási szerződést, így az f-16-os harci repülőgépek pakisztán és venezuela részére történő eladását.

a beszámoló emellett rámutat a kínával való fokozott amerikai katonai együttműködés lehetséges negatív következményeire. a jelentés szerint a növekvő amerikai támogatás ahhoz vezethet, hogy kína konfliktusba kerülhet néhány - az egyesült államokkal közös érdekekkel bíró - szomszédjával.

bl pl bs

19.06 300981 1755

-. -

sk0083 4 230 mtik2023

tajvani elutasítás

tajpej, 1981. szeptember 30. /mti-reuter/upi/ - tajvan szerdán elutasította a kínai népköztársaság legutóbbi javaslatát, amelyben a pekingi vezetés a kínai népköztársaság és tajvan újraegyesítését, valamint az ezzel kapcsolatos tárgyalások megkezdését indítványozta.

egy tajvani kormányzóvivő szerdai nyilatkozatában azt hangoztatta, hogy a pekingi indítvány „semmi újat nem tartalmaz”, tajvan számára, mert - mint mondotta - „az egyesítés valamennyi kínai közös kívánsága”. tajvani értékelés szerint a kínai népköztársaság javaslatának lényege az, hogy „tajvant kommunista uralom alá helyezték”.

- a szóvivő kijelentette, hogy tajvant és a környező néhány kisebb szigetet „nem a tajvani-szoros választja el az anyaországtól, hanem a két egymással szembenálló rendszer”. tajvani álláspont szerint az egyesítés feltétele „a kommunizmus felszámolása a kínai népköztársaságban”.

ti pl bs

19.07 300981 0947

N

-. -

sk0084 4 230 mtik2024

rövid hírek

hanoi - indiai küldöttség

hanoi, 1981. szeptember 30. /mti/ - van tien dung vietnami nemzetvédelmi miniszter hanoi-ban indiai katonai küldöttséget fogadott. vietnami részről hangsúlyozták, hogy hálásak india sokoldalú politikai, gazdasági, kulturális és honvédelmi támogatásáért.

razzak afganisztánban

kabul, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - nuri abdul razzak, az afro-ázsiai népek szolidaritási szervezetének főtitkára szerdán az afgán fővárosba érkezett. tárgyalásokat folytat az afganisztáni „béke és szolidaritás” bizottság vezetőivel a kölcsönös érdeklődésre számotartó kérdésekről.

carstens spanyolországban

madrid, 1981. szeptember 30. /upi/dpa/ - karl carstens, az nszk szövetségi elnöke szerdán befejezte háromnapos spanyolországi hivatalos látogatását. carstens ismét biztosította i. jános károly királyt a nyugatnémet kormány támogatásáról az 1984-ben esedékes spanyol közöspiaci belépéssel kapcsolatban. a nyugatnémet államfő két napot tölt granadában, s pénteken utazik haza bonnba.

sc ht bs

19.15 300981 1071

--

sk0085 4 230 mtik2025

gromiko — agha sahi

new york, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - andrej gromiko szovjet külügyminiszter szerdán a pakisztáni fél kérésére fogadta agha sahi pakisztáni külügyminisztert. a megbeszélésben a délnyugat-ázsiaiában kialakult helyzetre fordították a fő figyelmet. gromiko rámutatott, hogy meg kell szüntetni a fegyveres betöréseket a demokratikus afganisztán területére, valamint az országgal szembeni egyéb felforgató akciókat, amelyeket elsősorban pakisztán területéről hajtanak végre. a szovjet külügyminiszter szerint országa mindaddig folytatja a baráti szomszéd megsegítését, amíg meg nem szűnik az afganisztán belügyeibe való beavatkozás.

Nin

gromiko megerősítette, hogy a szovjetunió az afganisztánnal kapcsolatos kérdés nemzetközi szempontjai politikai megoldása mellett száll sikkra az afgán kormány augusztus 24-i javaslatainak alapján. az említett javaslatok megvalósítása megfelelne a térség valamennyi országa érdekeinek, és hozzájárulna a kialakult feszültség megszüntetéséhez - mutatott rá a szovjet külügyminiszter. a két külügyminiszter ezen kívül érintett néhány egyéb nemzetközi kérdést, és foglalkozott a szovjet-pakisztáni kétoldalu kapcsolatok kérdésével is.

Le/km ht bs

19.19 300981 1220

--

sk0086 4 230 mtik2027

operaház - párizsi sajtó

párizs, 1981. szeptember 30. /mti/ - elismerés és fenntartás vegyül a francia lapok első kritikáiban a budapesti filharmóniai társaság hétfői hangversenye és az állami operaház keddi bartók-estjének /kékszakállu herceg vára, a fából faragott királyfi, és a csodálatos mandarin/ értékelésében.

a le monde szerda délután megjelent számában olivier merlin azzal kapcsolatban, hogy a bartók-estre a párizsi táncfesztivál megnyitójaként került sor, sajnálattal jegyzi meg, hogy a tánc-közönsége idegenkedik a tiszta zenétől, ritkán értékeli a partitúrát és a zenét, hanem elsősorban a táncosokat tapsolja meg. ez látható volt „a fából faragott királyfi”, előadásán, amelyben a legnagyobb sikert a faragott figura tánca aratta. a kritikus szerint az előadás sajnálatosan nélkülözötte a bartóki misztériumot, és a komikumot helyezte előterbe. „a csodálatos mandarin”, előadását viszont megragadónak minősíti a le monde, kiemelve pongor ildikó és dózsa Inre teljesítményét.

a le figaro a bartók-évforulóval kapcsolatos cikkében méltatta a zeneszerzőt, beszámolt az ebből az alkalomból franciaországban sorra-kerülő mintegy negyven nagyobb hangversenyről, elemezte a párizsban megnyílt bartók-kiállítást.

a lap sajnálattal állapította meg, hogy bérlet híján nem lehet megtölteni a párizsi koncerttermeket, és ez alól a magyar együttes sem volt kivétel. „bartók zenéje maga az élet, az érzelem, a tökéletes formában megörökített pillanat”, - írta jacques ducelin. - de bartók táncszvitje és kodály „fölszállott a páva”, előadása a

Nur

kritikus szerint „szürke„ volt. ugyanakkor óriási meglepetésnek nevezte a concerto tolmácsolását a szünet után. anélkül, hogy el lehetett volna választani a zeneszerzőt és a mű tolmácsolóit, ezt a hatalmas remekművet a maga emberi teljességében kaptuk meg - írja a lap.

a le quotidien de paris szerint a hétfői koncerten a magyar zenészek igen hatékonyan játszottak, csodálatraméltó hangszerttechnikával, tiszta hangzással, pontosan, szigoru tempóban és világos stílusban.

bd/im pl bs

20.05 300981 2076

-. -

sk0087 4 230 mtik2028

brezsnyev - észak-jemen

moszkva, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - leonyid brezsnyev táviratban üdvözölte ali abduallah szaleh ezredest, a jemeni arab köztársaság elnökét az ország nemzeti ünnepe, a szeptember 26-i forradalom tizenkilencedik évfordulója alkalmából.

táviratában leonyid brezsnyev kifejezi azt a meggyőződését, hogy „a szovjetunió és a jemeni arab köztársaság közötti hagyományos baráti viszony és gyümölcsöző együttműködés a jövőben is fejlődni fog a két nép javára, a tartós béke és biztonság megteremtése érdekében a közel-keleten és az egész világon,„

ali abduallah szaleh ezredes választáviratában a maga és a jemeni arab köztársaság népének háláját és köszönetét kifejezve, a szovjetunió felvirágzást és további haladást kívánt.

ts ht bs

20.08 300981 0794

Nm

-. -

sk0088 4 230 mtik2029

iráni - esti összefoglaló /1.rész/

teherán, 1981. szeptember 30. /afp/dpa/upi/reuter/ - a szerdai teheráni repülőszerecséltenség valósággal lefejezte az irakkal háborúban álló iráni katonai vezetését. a fegyveres erők és az iszlám gárdisták szerdán nyilvánosságra hozott közös közleménye szerint musza namdzsu hadügyminiszter és valiollah fallahi tábornok, a fegyveres erők vezérkari főnöke mellett életét veszítette dzsavad fakuri ezredes, volt hadügyminiszter, a légierők korábbi főparancsnoka, valamint rahim kolahduz, az iszlám gárdisták megbízott országos vezetője. a közlemény szerint több más magasrangú katonai személyiség is van az áldozatok között.

szemtanuk szerint a légiszerencséltenséget a hercules c-130-as óriásgépen szállított több háborús sebesült túlélte. míg a szerencséltenség során a pilótafülke és a gép első része teljesen megsemmisült, a gép hátsó része még égett, amikor a mentőhelikopterek a helyszínre érkeztek. végleges adatot az áldozatok számáról még nem hoztak nyilvánosságra.

a repülőgépen tartozkodó katonai vezetők az abadani áttörés megünneplésén vettek részt a front közelében.

a szerencséltenség okáról hivatalos bejelentést eddig nem tettek közzé. a teheráni rádió jelentése szerint a repülőgép még a levegőben kigyulladt, és azután zuhant le. hivatalos források visszautasították azokat a találgatásokat, amelyek szerint a szerencséltenség oka egy, a repülőgép fedélzetén bekövetkezett robbanás volt. ugyancsak visszautasították azokat a feltételezéseket, amelyek szerint a herculest az iráni légvédelem lőtte le.

az iráni ideiglenes elnöki tanács 3 napos nemzeti gyászt rendelt el a katonai vezetők halála miatt. az áldozatok temetése csütörtökön lesz.

az iráni-iraki fronton szerdán életét veszítette kermanshah tartomány kormányzó helyettese, aki iráni és külföldi tudósítókat kalauzolt a harcok közelében. madzsid haddadadelt és kíséretét a karun folyó keleti partján, csupán 40 kilométerre abadantól, az ahvaz felé vezető úton érte iraki rakétatámadás. több áldozatról nem érkezett jelentés. a kormányzó helyettes korábban egyike volt az iráni rádió és televízió három igazgatójának, és dolgozott a pars híregyénökségnek is. /folyt/

bl pl bs

20.14 300981 2230

Nm

sk0089 4 230 mtik2030

iráni - esti összefoglaló /2.rész/

szerdán ismét több fegyveres utcai összecsapás volt teherán központjában. három modzsahedin gerilla egy ház tetejéről tüzet nyitott az iszlám bizottságok rendfenntartó erőire. szemtanuk szerint a három támadót lelőtték, a kormányhü erőknek nem voltak veszteségeik.

Lövöldözések voltak teherán több más főútján is. az iszlám gárdisták teheráni parancsnokságának szóvivője szerint 50, a modzsahedin khalk szervezethez tartozó fegyverest letartóztattak. további 68 modzsahedin letartóztatását jelentették be szerdán délután a teheráni hatóságok. a rádió jelentése szerint a legutóbbi felgöngyölítő akciók során teheránban hét, a vidéken 30 rejtékhelyet fedeztek fel.

tabrizi,

hosszein muszavi /az iszlám forradalmi bíróságok főállamügyésze egy sajtókonferencián bejelentette: csupán az elmúlt egy hónap alatt több, mint 300 vallási személy, illetve hatósági tisztségviselő vesztette életét a rendszerellenes fegyveresek támadásai során.

x-x-x-x-x

beirut /afp/ - az iraki légierő szerdán támadást intézett a dél-iráni bushire melletti kőolajfinomító ellen - jelentte be egy bagdadban kiadott katonai közlemény, amely szerint a bombázás következtében robbanás történt a finomító központjában. a közlemény ugyancsak beszámolt arról, hogy az iraki légierő iráni állásokat támadott a front déli részén, és abadan környékén lelőttek egy iráni harci gépet.

bl le pl bs

20.17 300981 1430

--

sk0090 4 230 mtik2031

arab csucs

rabat, 1981. szeptember 30. /afp/ - a 12. arab csucsértekezletre november 25. és 28. között kerül sor a marokkói fés városában - közölték illetékes forrásból szerdán rabatban.

Nm

az említett forrás szerint a legtöbb arab ország vezetője már jelezte, hogy részt kíván venni a csúcserőkezesleten. a konferenciát a külügyminiszterek készítik elő november 22-25. között tartandó értekezésletükön.

kzs pl bs

20.19 300981 0434

-. -

sk0091 4 230 mtik2032

a szerkesztőségek figyelemébe!

-----
a mai sk0075. /lengyel helyzetkép/ sz. anyagunk utolsó bekezdését /varsóban bejelentették...../

kérjük tárgyalannak tekinteni.

-----
bs

20.24 300981 0265

-. -

sk0092 4 230 mtik2033

ensz - dügerszüren

new york, 1981. szeptember 30. /moncame/-felszóalt az ensz-közgyűlés 36. ülészakán mangaljn dügerszüren, a mongol népköztársaság külügyminisztere. áttekintette a legfontosabb nemzetközi kérdéseket. méltatta gromiko szovjet és haig amerikai külügyminiszter napokban megtartott találkozásainak jelentőségét, sikraszállt a szovjetunió békejavaslatainak gyakorlati megvalósítása mellett, és elítélte az egyesült államok nagyarányu fegyverkezési terveit, köztük a neutronfegyver gyártásáról hozott döntést.

Nm

a mongol külügyminiszter részletesen foglalkozott az ázsiai kontinensen kialakult helyzettel. megismételte a mongol népköztársaság javaslatát, hogy a kontinens népei kössenek meg nem támadási szerződést, s írjanak alá egyezményt az erőszakról való lemondásról. dűgerszüren figyelmeztetett kína és az egyesült államok katonai együttműködésének veszélyére, s elítélte az afganisztán, kambodzsa és más államok belügyeibe való imperialista beavatkozási kísérleteket.

km ht bs

20.32 300981 1017

--

sk0093 4 230 mtik2034

lázár-hazautazás /kieg.az sk0074-hez/

koppenhága, 1981. szeptember 30. /mti/ - lázár györgyöt és kíséretét a dán főváros repülőterén anker jörgensen miniszterelnök bucsuztatta.

pk bs

20.35 300981 0206

--

sk0094 4 230 mtik2035

karmal—nuri abdul razzak

kabul, 1981. szeptember 30. /taszsz/ - szerdán kabulban babrak karmal, az afganisztáni népi demokratikus párt kb főtitkára, az afgán forradalmi tanács elnökségének elnöke fogadta a kabulban hivatalos baráti látogatáson tartózkodó nuri abdul razzakot, az afro-ázsiai népek szolidaritási szervezetének főtitkárát.

a találkozón jelen volt anahita ratebzad, az afganisztáni „béke és szolidaritás” bizottság elnöke, aki később tárgyalásokat folytatott a vendéggel. a tárgyalásokon a mindkét fél érdeklődésére számot tartó kérdésekről volt szó.

ts-kzs ht bs

20.37 300981 0608

Nur

--

sk0095 4 230 mtik2036

hírek az ENSZ-ből

New York, 1981. szeptember 30. /adn/ - a Szovjetunió ismét olyan nemzetközi szerződés megkötése mellett szállt síkra, amelynek aláírói az erőszaknak a nemzetközi kapcsolatokból való kizárására vállalnának kötelezettséget.

Az ENSZ-közgyűlés jogi bizottságának vitájában Vlagyimir Petrovskij, a Szovjetunió képviselője hangsúlyozta: a fokozódó nemzetközi feszültség körülményei közepette mindinkább sürgetőbbé válik egy ilyen szerződés kidolgozása. Felhívta a figyelmet arra, hogy az imperialista államok közül 1945 óta egyedül az Egyesült Államok összesen 226 esetben folyamodott erő alkalmazásához a nemzetközi kapcsolatokban, emellett mindent elkövetett annak érdekében, hogy megakadályozza az erőszak alkalmazását megtiltó nemzetközi szerződés elfogadását. A Szovjet küldött leszögezte: a Szovjetunió kész arra is, hogy elfogadja a nyugati államok erre vonatkozó konstruktív javaslatát.

Az Egyesült Államok képviselője ezzel szemben ismét az erőszak alkalmazását megtiltó nemzetközi szerződés megkötése ellen emelt szót.

x

x

x

Az ENSZ-közgyűlés 36. ülészakán részvevő el nem kötelezett országok képviselői az ENSZ székhelyén nyilvánosságra hozott nyilatkozatukban agresszív cselekménynek minősítették a libiai légierő két vadászgépének augusztus 19-i lelövését, s leszögezték, hogy ezért teljes mértékben az Egyesült Államokat terheli a felelősség. A nyilatkozat megállapítja: az ilyen akciók veszélyeztetik a térségben lévő többi el nem kötelezett ország szuverenitását, függetlenségét és területi integritását is.

x

x

x

Az ENSZ-közgyűlés 36. ülészakájának általános politikai vitájában eddig felszólalók közül mintegy 70 küldött követelte Namíbia függetlenségének biztosítását. A szocialista országok képviselőin kívül számos el nem kötelezett állam - közöttük India, Zambia és Libéria - képviselője is megerősítette: országaik követelik a dél-afrikai csapatok azonnali kivonását, és a Swapo-nak mint a Namíbiai nép egyedüli törvényes képviselőjének elismerését.

ti pl bs

20.42

300981 2140

Nur

sk0096 4 230 mtik2037

halál a guillotinera!

párizs, 1981. szeptember 30. /afp/dpa/ - szerdán véglegesen eltörölték franciaországban a halálbüntetést, azt követően, hogy a szenátus is jóváhagyta a nemzetgyűlés által már korábban elfogadott törvénytervezetet. a szenátus szerdai ülésén első olvasásban 161 szavazattal 126 ellenében hagyta jóvá a halálbüntetést eltörlő tervezetet.

a felsőház, amelyben az ellenzéki konzervatív pártok vannak többségben, a várakozásokkal ellentétben nem gördített akadályt a törvény elfogadása elé, és nem tüzdelt meg a tervezetet kiegészítő cikkelyekkel. korábban megfigyelők egyértelműen azt várták, hogy a szenátorok legalábbis a legsúlyosabb bűncselekmények esetére követelni fogják egy új, nem rövidíthető börtönbüntetés bevezetését.

a guillotine 1792-ben vezették be franciaországban, utoljára 1977-ben végezték ki halálraítéltet nyaktilóval az országban. jelenleg hat halálraítélt bűnözőt tartanak őrizetben, büntetésük a törvény elfogadásával automatikusan életfogytiglanra változik. a büntető törvénykönyvben ez a büntetés lép a halálbüntetés helyébe. a francia kormány a jövő évben teljesen átalakítja a büntetőjogot.

az új törvény elfogadásához kapcsolódó érdekesség, hogy közvéleménykutatások szerint a francia polgárok 62 százaléka a nyaktiló megtartása mellett szavazna.

bl pl bs

20.54 300981 1343

--

sk0097 4 230 mtik2038

spd - 48 képviselő

follinus könyves jános, az mti tudósítója jelenti:

bonn, 1981. szeptember 30. /mti/ - a német szociáldemokrata párt /spd/ negyvennyolc, nagy többségében baloldali parlamenti képviselője szerdán nyilatkozatban üdvözölte az október 10-re bonnba tervezett béketüntetést.

Nur

a szociáldemokrata képviselők szerint a százezres demonstráció a nyugatnémet lakosság „békeakarátának látványos megnyilvánulása,, lesz. „mindazoknak az oldalán állunk - hangzik a nyilatkozat -, akik elutasítják a politikai és gazdasági problémák katonai erővel való megoldását.,, a szociáldemokrata honatyák egyúttal határozottan sikraszállnak a fegyverkezési versenynek gátat vető leszerelési tárgyalásokért.

ugyanosak szerdán jelentette be a szociáldemokrata nők szervezete, hogy tagjai egységes tömbben vonulnak majd fel a bonni békedemonstráción.

a fenti két állásfoglalás jól érzékelteti a szociáldemokrata párttagság egy jelentős részének hangulatát és a baloldali megerősödését a párton belül. az spd már hosszú ideje érelődő két részre szakadása az októberi béketüntetés kapcsán napról-napra határozottabb körvonalakat ölt. mint ismeretes, helmut schmidt kancellár kedden éles szavakkal támadta a tervezett megmozdulást, és azt a nyugatnémet kormány elleni „hadüzenetnek,, nevezte.

fkj/zsa pl bs

20.57 300981 1338

-. -

sk0098 4 230 mtik2039

japán — szovjet szakszervezetek

fukuoka, 1981. szeptember 30./taszsz/ - a kyusiu japán sziget északi részén lévő fukuokában „a békéért és a japán-szovjet barátságért,, elnevezéssel japán-szovjet szakszervezeti találkozó kezdődött. a találkozón makieda matofumi, a japán szakszervezeti főtanács /sohyo/ elnöke megnyitó beszédében rámutatott: a japán-szovjet szakszervezeti találkozók jelentősen hozzájárulnak a két nép barátságának és szolidaritásának erősítéséhez, a jószomszédi kapcsolatok elmélyítéséhez.

t. kumamoto, a japán szakszervezeti főtanács tömegmozgalmi osztályának vezetője felszólalásában ugyanakkor rámutatott: jelenleg, amikor a nemzetközi helyzet az amerikai imperializmus tevékenysége következtében egyre feszültebbé válik, különösen fontos népeink összefogása a békeharc és a teljes leszerelés érdekében.

kzs pl bs

21.04 300981 0863

-. -

sk0099 4 300 mtik2040

jkszb kb plénum

belgrád, 1981. szeptember 30. /mti/ - a jugoszláv kommunisták szövetségének központi bizottsága lazár mojszovnak, a testület elnöksége elnökének elnökletével szerdán megtartott, a késő esti órákban végetért plénuma egyhangulag elfogadott határozatával 1982 júniusára belgrádba összehívta a párt xii. kongresszusát, amelynek pontos időpontját és napirendjét legkésőbb megtartása előtt három hónappal rögzítik.

a kb határozata értelmében a kongresszusra minden 2000 párttagra választanak egy-egy küldöttet.

már/dj bs

21.27 300981 0558

-.-

sk0100 4 230 mtik2041

a szerkesztőségek tájékoztatására!

-----
haig—gromiko

new york, 1981. szeptember 30. /mti-afp/ - andrej gromiko szovjet külügyminiszterrel tartott megbeszéléseiről nyilatkozott szerdán amerikai újságírók egy csoportjának alexander haig amerikai külügyminiszter.

haig az újságírók előtt ismét azt hangoztatta, hogy „az egyesült államok többé már nem fogadhatja el azt a módot, ahogy a szovjetunió viselkedik a nemzetközi szintén,„ az amerikai külügyminiszter elmondotta: gromikoval tartott találkozásán arról tájékoztatta szovjet tárgyalópartnerét, hogy a washington és moszkva közötti „komoly,„ párbeszédnek a „teljes kölcsönösség,„ kell alapulnia. mint mondotta: közölte a szovjet külügyminiszterrel, hogy a reagan-kormányzat a szovjetunióval való megegyezés lehetőségét továbbra is attól teszi függővé, hogyan „viselkedik /moszkva/ az a nemzetközi politikai szintén,„

az amerikai diplomácia vezetője „pozitívnak,„ nevezte azt a döntést, hogy folytatják a new york-ban megkezdett szovjet-amerikai párbeszédet, de rögtön értésre adta: nem indokolt a tulzott

Nur

derülátás a további megbeszéléseket illetően. haig - az amerikai újságírók szerint - hangoztatta, hogy gromikoval tartott első megbeszélésein „ott lebegett lengyelország árnyéka,,.

az európai nukleáris fegyverek korlátozásáról november 30-án genfben kezdődő amerikai-szovjet tárgyalásokról szólva haig azon véleményének adott hangot, hogy azok „nagyon nehezek lesznek, és meglehet, hogy sokáig tartanak majd,,. haig a nato „sikereként,, könyvelté el a genfi tárgyalásokról hozott döntést, s egyben megerősítette, az amerikai és a szovjet félnek nem sikerült meghatározni, milyen nukleáris rendszerekről tárgyalnak majd.

az amerikai külügyminiszter szerint gromiko aggodalmának adott hangot a reagan-kormányzatnak a szovjetunióval szembeni kemény, hangneme miatt, s amiatt, hogy washington elutasította a salt-i megállapodás ratifikálását. haig ezzel összefüggésben az újságírónak megjegyezte, hogy a salt-i „már mögöttünk van, és új alapot kell találni a hadászati fegyverzetek korlátozásáról szóló tárgyalásokra,,. a külügyminiszter elmondotta: kifejtette gromikonak, hogy a salt-i megállapodás ratifikálása „a szovjetunió afganisztáni beavatkozása miatt hiusult meg,,.

Lp pl bs

21.44 300981 2348

-. -

sk0101 4 230 mtik2042

awacs - halasztás

washington, 1981. szeptember 30. /afp/ - korábbi értesülésekkel ellentétben az amerikai kormányzat még nem terjesztette hivatalosan a kongresszus elé az awacs radar-repülőgépeket is magában foglaló 8,5 milliárd dolláros szaud-arábiai fegyvereladási csomagtervet. a szenátus külügyi bizottságának szóvivője azt közölte az afp tudósítójával, hogy a kormányzat csütörtökre vagy péntekre halasztotta az ügy kongresszusi hivatalos előterjesztését.

mint azt már korábban jelentettük, alexander haig amerikai külügyminiszter hat külügyminiszteri találkozót lemondva, szerdán new yorkból visszatért washingtonba, hogy reagan elnökkel megvitassa az awacs-ügy legújabb fejleményeit.

Lp pl bs

21.46 300981 0730

Handwritten signature

-. -

sk0102 4 800 mtik2044

mai külpolitikai hireink tartalomjegyzéke sk0001-sk0033-ig

budapest, 1981. szeptember 30. /mti/

sk0001 várható

- sk0002 indiai repülőgép-ügy - vége
- sk0003 japán - weinberger
- sk0004 reagan - katonai
- sk0005 dán - magyar
- sk0006 lázár györgy dániában
- sk0007 lázár györgy dániában
- sk0008 ensz-közgyűlés
- sk0009 babrak karmal - pravda
- sk0010 karib-térség - békeövezet
- sk0011 salvadori összefoglaló /1.rész/
- sk0012 salvadori /2.rész/
- sk0013 gromiko - találkozók
- sk0014 moszkvai csata - 40. évforduló
- sk0015 haig - duarte
- sk0016 spd - feszült helyzet
- sk0017 ferman cienfuegos nyilatkozata
- sk0018 közel-kelet
- sk0019 sevardnadze - izvesztyija /1.rész/
- sk0020 sevardnadze - izvesztyija /2.rész/
- sk0021 lemp pb ülése
- sk0022 irak-irán
- sk0023 haig-duarte /visszavonva, sk0015 sz. hirben már kiadva/
- sk0024 ensz-hírek - new york: 77-ből 123
new york: fidzsi panasza
new york: ensz-főtítkár
- sk0025 francia szocialisták - kormány
- sk0026 washingtoni piros broszura /1. rész/
- sk0027 washingtoni piros broszura /2. rész/
- sk0028 je csien-jing - tajvan
- sk0029 gromiko - haig - francia lapok
- sk0030 de broglie-ügy
- sk0031 sztrájk-ügyek
- sk0032 gépelettérítési kísérlet
- sk0033 rövid hírek - stockholm: palme ismét pártelnök
nyugat-berlin: nyugat-berlini szakszervezet
nyugat-berlin: nyugat-berlin - gyilkosság
katmandu: nepál - árvíz

dj bs

21.56

300981 1553

Nww

sk0103 4 800 mtik2045

mai külpolitikai híreink jegyzéke sk0034-sk0070-ig

budapest, 1981. szeptember 30.

sk0034 haig - afrika

sk0035 magyar mezőgazdaság - szovjet hetilap /1.rész/

sk0036 magyar mezőgazdaság - szovjet hetilap /2.rész/

sk0037 szovjet távirat - kínai évforduló

sk0038 tél ausztriában

sk0039 rövid hírek - baku: interkozmosz szeminárium

párizs: afp - tüntetők

bolzano: almamérgezők

brüsszel: belga örökbecfogaó

sk0040 fülöp-szigetek

sk0041 reagan - fejlődő országok

sk0042 „piros broszura,, - visszhang

sk0043 libanon - biztonság

sk0044 luns bírál

sk0045 iráni repülőgép

sk0046 szolidaritás - lengyel kommentárok /1.rész/

sk0047 a jksz kb plénuma /1.rész/

sk0048 a jksz kb plénuma /2.rész/

sk0049 a brit munkáspárt leszerelési határozatai

sk0050 nemzetközi konferencia

sk0051 „szolidaritás,, - taszsz

sk0052 nujoma-interjú

sk0053 awacs - szaúd-arábia

sk0054 indokina-asean

sk0055 spanyolország - nato-belépés

sk0056 kiegészítés az sk0005 sz. hirhez

sk0057 spanyol életmódszerhamisítás

sk0058 lázár györgy dániában /kiegészítés az sk0006 sz. hirhez/

sk0059 james reston carterről

sk0060 czinge bécsben

sk0061 usa - új fegyverrendszerek /1.rész/

sk0062 usa - új fegyverrendszerek /2.rész/

sk0063 javítás az sk0046 sz. hirre

sk0064 szovjetunió - téli időszámítás

sk0065 kozmosz-1312

sk0066 javítás az sk0037 sz. hirre

sk0067 javítás az sk0019 sz. hirre

sk0068 kínai fogadás

sk0069 mubarak - usa

sk0070 „szolidaritás,, - kongresszus - ötödik nap

dj bs

21.57

300981 1675

Nuu

sk0099 4 300 mtik2040

jkszb kb plénum

belgrád, 1981. szeptember 30. /mti/ - a jugoszláv kommunisták szövetségének központi bizottsága lazár mojszovnak, a testület elnöksége elnökének elnökletével szerdán megtartott, a késő esti órákban végetért plénuma egyhangulag elfogadott határozatával 1982 júniusára belgrádba összehívta a párt xii. kongresszusát, amelynek pontos időpontját és napirendjét legkésőbb megtartása előtt három hónappal rögzítik.

a kb határozata értelmében a kongresszusra minden 2000 párttagra választanak egy-egy küldöttet.

már/dj bs

21.27 300981 0558

-.-

sk0100 4 230 mtik2041

a szerkesztőségek tájékoztatására!

-----
haig—gromiko

new york, 1981. szeptember 30. /mti-afp/ - andrej gromiko szovjet külügyminiszterrel tartott megbeszéléseiről nyilatkozott szerdán amerikai újságírók egy csoportjának alexander haig amerikai külügyminiszter.

haig az újságírók előtt ismét azt hangoztatta, hogy „az egyesült államok többé már nem fogadhatja el azt a módot, ahogy a szovjetunió viselkedik a nemzetközi szinten,„ az amerikai külügyminiszter elmondotta: gromikoval tartott találkozásán arról tájékoztatta szovjet tárgyalópartnerét, hogy a washington és moszkva közötti „komoly,„ párbeszédnek a „teljes kölcsönösség,„ kell alapulnia. mint mondotta: közölte a szovjet külügyminiszterrel, hogy a reagan-kormányzat a szovjetunióval való megegyezés lehetőségét továbbra is attól teszi függővé, hogyan „viselkedik /moszkva/ az a nemzetközi politikai szinten,„

az amerikai diplomácia vezetője „pozitívnak,„ nevezte azt a döntést, hogy folytatják a new york-ban megkezdett szovjet-amerikai párbeszédet, de rögtön értesre adta: nem indokolt a túlzott

Nur

derülátás a további megbeszéléseket illetően. haig - az amerikai újságírók szerint - hangoztatta, hogy gromikoval tartott első megbeszélésein „ott lebegett lengyelország árnyéka,,.

az európai nukleáris fegyverek korlátozásáról november 30-án genfben kezdődő amerikai-szovjet tárgyalásokról szólva haig azon véleményének adott hangot, hogy azok „nagyon nehezek lesznek, és meglehet, hogy sokáig tartanak majd,,. haig a nato „sikereként,, könyvelté el a genfi tárgyalásokról hozott döntést, s egyben megerősítette, az amerikai és a szovjet félnek nem sikerült meghatározni, milyen nukleáris rendszerekről tárgyalnak majd.

az amerikai külügyminiszter szerint gromiko aggodalmának adott hangot a reagan-kormányzatnak a szovjetunióval szembeni kemény hangneme miatt, s amiatt, hogy washington elutasította a salt-i megállapodás ratifikálását. haig ezzel összefüggésben az újságíróknak megjegyezte, hogy a salt-i „már mögöttünk van, és új alapot kell találni a hadászati fegyverzetek korlátozásáról szóló tárgyalásokra,,. a külügyminiszter elmondotta: kifejtette gromikonak, hogy a salt-i megállapodás ratifikálása „a szovjetunió afganisztáni beavatkozása miatt hiúsult meg,,.

lp pl bs

21.44 300981 2348

-. -

sk0101 4 230 mtik2042

awacs - halasztás

washington, 1981. szeptember 30. /afp/ - korábbi értesülésekkel ellentétben az amerikai kormányzat még nem terjesztette hivatalosan a kongresszus elé az awacs radar-repülőgépeket is magában foglaló 8,5 milliárd dolláros szaud-arábiai fegyvereladási csomagtervet. a szenátus külügyi bizottságának szóvivője azt közölte az afp tudósítójával, hogy a kormányzat csütörtökre vagy péntekre halasztotta az ügy kongresszusi hivatalos előterjesztését.

mint azt már korábban jelentettük, alexander haig amerikai külügyminiszter hat külügyminiszteri találkozót lemondva, szerdán new yorkból visszatért washingtonba, hogy reagan elnökkel megvitassa az awacs-ügy legújabb fejleményeit.

lp pl bs

21.46 300981 0730

Wm

-. -

sk0103 4 800 mtik2045

mai külpolitikai híreink jegyzéke sk0034-sk0070-ig

budapest, 1981. szeptember 30.

sk0034 haig - afrika

sk0035 magyar mezőgazdaság - szovjet hetilap /1.rész/

sk0036 magyar mezőgazdaság - szovjet hetilap /2.rész/

sk0037 szovjet távirat - kínai évforduló

sk0038 tél-ausztriában

sk0039 rövid hírek - baku: interkozmosz szeminárium

párizs: afp - tüntetők

bolzano: alammérgezők

brüsszel: belga örökbefogadó

sk0040 fülöp-szigetek

sk0041 reagan - fejlődő országok

sk0042 „piros broszura,, - visszhang

sk0043 libanon - biztonság

sk0044 luns bírál

sk0045 iráni repülőgép

sk0046 szolidaritás - lengyel kommentárok /1.rész/

sk0047 a jkszb plénuma /1.rész/

sk0048 a jkszb plénuma /2.rész/

sk0049 a brit munkáspárt leszerelési határozatai

sk0050 nemzetközösségi konferencia

sk0051 „szolidaritás,, - taszsz

sk0052 nujoma-interjú

sk0053 awacs - szaúd-arábia

sk0054 indokina-asean

sk0055 spanyolország - nato-belépés

sk0056 kiegészítés az sk0006 sz. hirhez

sk0057 spanyol élelmiszerhamisítás

sk0058 lázár györgy dániában /kiegészítés az sk0006 sz. hirhez/

sk0059 james reston carterről

sk0060 cizinege bécsben

sk0061 usa - új fegyverrendszerek /1.rész/

sk0062 usa - új fegyverrendszerek /2.rész/

sk0063 javítás az sk0046 sz. hirre

sk0064 szovjetunió - téli időszámítás

sk0065 kozmosz-1312

sk0066 javítás az sk0037 sz. hirre

sk0067 javítás az sk0019 sz. hirre

sk0068 kínai fogadás

sk0069 mubarak - usa

sk0070 „szolidaritás,,-kongresszus - ötödik nap

dj bs

21.57

300981 1675

Nuv

